

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Lėdžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
YArds 7-8276.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
YArds 7-8276.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

XI metal.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, gegužės (May) 10 d. 1956 m.

Kaina 10 c.

Nr. 16 (290)

Meilės desantais motinų širdysna nusileiskim!

Rašo Dr. JONAS ADOMAVIČIUS

Kai mūsų gimtuosius žalius laukus nuo žemės smurto bangos skalauti ėmė, tu, o motin, klupdama, kaip stovi brangi, per naikinamą tėviškę akių tiesumų eja, degančias sodybas palikus. Tave pusnuogę iš gimtojo lizdo svetimieji tironai išdangino; ne be to, kad ir paklydusių saviškių nebūtų atsiradę: nekuriš ir jų svetimiešiams talkino tau, motin, Dangaus keršto šaukiančias ašaras spausdams, tavo ir tavųjų gimtas sodybas dykuma paversdams. Taip ir likai tu iš savomis rankomis nusilpdytos pastogės išmesta. Išmesta vien todėl, kad tu savajam pagimdytajam gera motina buvai, kad tu savąjį augintąjį, tiesą pa-

milti, smurto su baudžiava nekėnciant, mokei. Nuo iš tavo tevyų paveldėto mažo žemės gabaio tave savos motinos meilės nepažinusi esi išvietino. Jiems, mat, nepatiko, kam tu nuosavą grumstą kaip pati save pamilai, kam tu ji samai prakaitu nuo ausros iki su-tavy laistei. Grobuonyš taves, motin, neapkentė, nes tu savo gyvenvietę pilnutinio žmogaus pavidalu papuošus artimiesiems ir tolimiesiems tėvynainiams ne dirbtinai, kaip dauguma čia moterų, šaipais, bet madoniška šypsena pasidabinus, visus apie save esančius gėriui ir gražiam elgesiui pavergdavai.

TAURI LIETUVĖ MOTINA IR NELIETUVIŠKOJ AMERIKOJ PERLU ŠVYTI

Pro mūsų pačių sau pasimilkytus rūkus, mes, bent Motinos Dieną vienai akimirksniui norim į tave ašarom plūstančią, motin, pažvelgti, tarpusavy bartis paliove. Ne visi esam tokie laimingi šiandien tavo veidą ir rankas bučiuoti galėdami, tau padėkos meilės žodžius parinkdami, bet tavo senas dienas dukteriškai bei gero sūnaus elgesiu, lengvinti. — Jungiamės ir mes visi, nuo savų motinų atskirti, prie laimingųjų su savomis motinomis gyvenančių vaikų ir sveikiname visas jus čia bet kurioje vietoje besirandančias.

O lietuve, šioj šaly gyvenanti motin, kartu su tavo vaikų tau šiandien išsakomais visokeriopo gero linkėjimais ir padėkavonėmis, priimki ir mūsų, nuo savų senagalvių atskirtų vaikų, tau reiškiama didžiausio prisirišimo jausmus. Neturėdami kur glaudtis, mes našlaičiai šiandien tau, o lietuve laisvam krašte besirandanti motin, išsakome mūsų širdies aimaną. Šiandien mes, vieton savo žilgalvėlių, tau dėkojame už tavo žmonišką motiniškumą, už taurų lietuviškumą ir už vykusiai pro gyvenimo bedugnes saulėtan gyveniman mūsų visų išvedimą. Retai kam pasiekiamą garbę mums, šiandien jau Amerikos piliečiams, laisvės motinos būti pa-

NE ČIONYKŠČIŲ MENKYSTŲ TUŠTUMU, BET LIETUVĖS MOTINOS PASIAUKOJANČIŲ GYVENIMU GĖRĖKIMĖS

Ateitį pramatą žmonės jau žiūri mūsų padangėje besirenkančius debesis — mums, mat, jau gerų motinų ima stokoti. Mes nublukuosiu motinų usnyuos kas kart vis daugiau sau kojas pasipašinam. Jau tos nemotiniškų motinų usnų bando mūsų širdis užgožti. Visi kaip vienas nujauciam, kad mums gyvenimas palengvės, kai mes stiprybės pradėsime semtis iš lietuviškos motinos pasiaukojančio gyvenimo. Tikrai, mūsų tarpusavy santykiai sužmoniškes, kai mes lietuviškos motinos pavyzdžiu, o ne dažytu ir perdažytu, visiems koku-tumą sukeliančiu, čionykių menkystų tuštumu, savus takus kloti pradėsime. Pasekim, tat, bent ši diena, su mumis besirandančias

savąsias motiniškas motinas gerbdami, čionai šale mūsų nešančių motinų takus, ir pagal juos savims keliamas gaires nustatytim.

Čia sustokim ir savę paklauskim: ar tokioj valandoj — motinos agonijoj, mes nepasiryšim žmogų savyje atgaivinti ir pavyzdin-gą lietuvių gyvenimą pradėti, vis-sas menkystes vien silpnavaliu palikę?! Ar mes ir toliau girtuo-kliausim čionykių motinų asarų klane mirkdami? Ar vis dar nesiliausim iš maldingų motinėlių sava dyka ranka prakaituotą cen-tą savų namų stogo uždengimui vilioję? Ar dar ilgai mes nepradėsime vienas kitam iš širdies šypsotis? O jau pats laikas griebtis statybos darbų, vienas kito pa-

Lietuvių Tauta siekia atgauti visišką Nepriklausomybę

LIETUVA SATELITU NEBUS

Rašo — Stp. Vykintas

Švedų laikraštis "Stockholms Tidningen" neva iš patikimų Baltijos kraštų šaltinių paskelbė žinią, kad XX Komunistų Partijos kongresas Maskvoje yra priėmęs slapta rezoliuciją, pagal kurią artimiausioje ateityje Lietuva, Latvija ir Estija būsiančios formaliai paskelbtos "suverenėmis valstybėmis", panašiai, kaip kitos bolševikų pavergtos satelinės valstybės: Lenkija, Vengrija, Rumunija etc.

Kiek ši žinia yra teisinga, mums sunku šiandien spręsti, tai padys ateitis. Tačiau mes turime skaitytis su galimu tokiu bolševikų politiniu žygiu. Bolševikai visą laiką siekia Baltijos valstybių okupacijos pripažinimo iš Vakarų pusės. Negalėdami to pasiekti, jie norės Vakarų apgauti: žiūrėkite, mes duosime daugiau laisvės Baltijos kraštų žmonėms, o jūs pripažinkite "suverenias Baltijos valstybes". Tada bolševikai dar atidaris duris Baltijos "valstybių" pasiuntiniams ir atstovams į UNO, į visus kraštus, su kuriais bolševikai turi diplomatinis santykius. Tuo būdu vėl bolševikai pagausins šnipų tinklą laisvajame pasaulyje.

matus griauti paliovus. Šiandien, kada žudomi ir vergiami žmonės, kaip kokie vabalai bei niekam tikę gyvuliai, tavo, motin, gyvybe dvelkiantis veidas ir mūsų — tavo vaikų, gyvastį pradėjęs ir už-

STOKIMĖS BENT SAVOS MOTINOS ŠEŠĖLIO VERTAIS!

Dabar, šalia motinos asarų klano stovėdami, prisiekim kovoti su savyje ir išorėj mūsų bujojančiomis nesantaikos piktžolėmis. Jau pats laikas suklybtis, pavydo, nemokškumo bei girtybės purvus nusivalyti. Tas lietuviškas valymas tebūna stropus. Ta kova su blogiu tebūna narsi. Ir po pergales neužmūškim, kaip mums perspėdavo mūsų motina sena. Mes savo močiutę ne "Old fashioned" laikykim, bet, jos patarimų bodami, senstelėjusią jos galvą, tarsi vaiko, šiltu ir minkštu savo plaštaku paremkim. Aš, tu ir visi mes, o ne kas kitas, privalom savy motinų kilnumui bent dalimi prilygti. Liaukimės jas, kaip nu-dėvėtą drabužį, nuošalinėn stūmę, nepavyzdinguosius čionykiškus se-

MOTINA PRIE SAVANORIO KAPO VIRPA MALDOJ, O MES PO SMUKLĖS STALU SAVUS SĄNARIUS VIRPINAM — NUO BINGO STALO ATSIKĖLĖ

Kur tu esi dabar, o motin senagalvėle? Skausmu ir kankinimu išbridusi jūras, kur tu šiandien savo balstančią galvą glaudai? Prie kurio šalto akmens tava nepamėgę džiojančios meilės širdis vos gyvatvaki? Tu liepnojančią gyvybę mums davusi, pati vos gyvuoji. Tu į žmones mus ne aklius išleidedi, šiandien pati sau tako nerandai. Tu mus nesvyruojančiom nendrėm gyveniman rengus, prieš kuriuos vėjus dabar savą nuvar-gusią krintinę išstatai?! Tu mūsų sąnariuose ažuolinį atsparumą iš-vysčiusi, tu mūsų galvosena aro-veržlumą įdiegusi, tu tikro žmogaus nusiteikimų mūsų širdyse užžiebusi, kur link tu, motin rū-pintojėle, savą senstantį akių žvilgsnį kreipi? Kur tu viena, visų apleista nusidanginus ar nudan-

Ar šios bolševikų kombinacijos ir apgaulė pasiseks, tai priklausys nuo Vakarų didžiųjų jėgų: ypač nuo JAV ir Anglijos vyriausybų. Kiek žinome, JAV vyriausybė iki šiol tvirtai ir garbingai laikėsi Baltijos valstybių atžvilgiu: ji nepripažino bolševikinės okupacijos Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje ir pripažino mūsų teisėtus atstovus — pasiuntinius prie JAV vyriausybės. Kiek silpnėję laikysena yra Anglijos vyriausybės, nes šioji skaitosi su faktine būkle ir laviruoja, nepaneigiam mūsų atstovų Anglijoje, bet ir nesuteikia jiems tos reikšmės, kokia yra JAV. Paskutinis Bulgano ir Chruščiovo vizitas Anglijoje su kėle dar daugiau įtarimų, kad Anglijos vyriausybė einą vis didesnių nuolaidų keliu bolševikų naudai.

Suteikimas Baltijos valstybėms "suvereniteto" iš bolševikų pusės, faktinai reikštų tik pavadinimų pakeitimą. Bolševikų okupacija ir teroras pasiliktu toks pat Baltijos kraštuose, jei ne didesnis. Bolševikai gautų dar naujų argumentų: žiūrėkite, ne mes čia naikiname Baltijos kraštus, bet jų pačių "laisvi" žmonės prašosi vežami į Sibirą. Palyginti, ir dabar maža

laikę kūnas mus žmoniškam gyveniman sugrįžti kviečia. Vien savos motinos prisiminimas mus meilės desantais kits kito širdin nuleisti įpareigoja.

kdami. O mirusiomis motinėlėms mes privalome tokį tarpusavy toki kingo ir kultūringo sugyvenimo paminklą pastatyti, kad kiekvienas praeivis mus anų pavyzdin-gų motinų vaikais iš tolo pažintų.

Ryžkimės, kol gyvi, vargu už vargą ir meile už meilę brangiausiai šioj žemėj plakančią širdžiai atsimokėti. Stokimės savo motinos bent šešėlio vertais, tada ir šį žemė mus ne sau traša, bet gyva dalelė skaitys.

Lietuviai, dar šiandien visi kaip vienas meilės desantais motinų širdysna nusileiskim ir tuomi pačiais geriausiais šio krašto piliečiais, o taip pat ir mūsų šalies atstovais savam motinom bei kits kitam prisistatytim.

Su poetu L. Virbicku matome tave, o motin, visur — tai prie savanorio kapo bevyrpančią maldoj, tai ten vėl — gimtos žemės grumstą apsikabinusią, nuo žemės niekadėjo buože trankomą iki paskutinio atdūso. Matom tave taip pat mums laisvės kelius rengiančią, savom ašarom ir savu krauju plautais takais beinančią. Regim tave ir pačiam Sibiro pakrasty bado pakastą. Įžiūrim tave poralinės nakties sniegus ir speiguos, dėl paskutinio gyvybės lašo kovojančią. Dar doleriniais stiklais neišvirtusios mūsų akys, regi iš tavų akių ledines ašaras byrant, kai tu viena parblokšta lieki užpusto-laukus.

tėra skirtumų tarp visiškai pavergtų bolševikų valstybių ir satelinčių. Pav., Lenkijoje tėra tik tiek geriau, kad Lenkija turi daugiau gyventojų, didesnius žemės plotus ir jų žmonės gali greičiau pasprukti iš bolševikų "rojaus" arba pasislapstyti savoje platesnėje erdvėje. Tuo tarpu lietuviai, latviai ir estai yra žiauriai atitverti šunų ir enkavedistų tankia tvora nuo Švedijos, Vokietijos ir Lenkijos. Iš čia tegalima bėgti tik į Sibirą... Šiaip gi, lygiai lietuviai, lygiai lenkai miršta badu kolchozuose, skursta miestuose, neturi vaistų, neturi drabužių, neturi net pakankamai duonos. Juk viskas turi eiti į "matušką" Rusiją karo tikslams. Jei ne karo, tai komisarų savanaudiškai gerovei.

Maždaug tuo pačiu metu, kai buvo paskelbta aukščiausia minėtoji švedų spaudos žinia, "Muenchner Merkur" specialios tarnybos korespondentas iš Maskvos pranešė: "Nežiūrint Stalino asmens ir politikos nuvertinimo, dabartinė Maskvos vadovybė tęsia toliau Stalino žiaurias deportacijas. Bolše-

vikų perkeldinimo įstaiga prie ministerių tarybos, vėl paskelbė du prievartinus perkeldinimo projektus. Iš tankiai apgyventų Baltijos respublikų Lietuvos, Latvijos ir Estijos, turės būti daugiau kaip milijonas jaunimo abiejų lyčių išvežtas darbams į Kazakstaną ir Altajaus žemėse įkurtas. Iki šiol jaunieji komunistai Baltijos kraštuose buvo apsaugoti nuo išvežimo".

Štai tau ir bolševikų numatomas "suverenitetas" Baltijos respublikoms! — Išvešime lietuvius, latvius ir estus, privesime rusų į Baltijos kraštus ir paskelbsime "suvereniteta", kur ruskiai bus "išrinkti" į "respublikų" valdžias ir trys suskiai atstovaus UNO Lietuvą, Latviją ir Estiją. Jei ant šios meškerės duosis pagaujami amerikoni ir angliai, tai bolševikai iš džiaugsmo trins rankas ir pasiūlys "suvereniteta" dar Vakarų Vokietijai, o ko gero dar ir Prancūzijai...

(Nukelta į 2 psl.)

POLITIKOS LAUKUOSE

Rašo S. Varnys

ŽYDAI — ARABAI NERIMSTA

Tik spėjus New Yorkan sugrįžti Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, J.T. priežiūros komisijon Viduriniuose Rytuose atskubėjo žydai su nauju skundu, kad arabai nesilaiko savo duotų pažadų ir pakartotinai yra įsiveržę į Izraelio teritoriją. Taigi, generalinio sekretoriaus misija žydų — arabų ginče gali užsibaigti tokioje pačioje politinėje situacijoje, kurioje ji prieš mėnesį ir prasidėjo.

Egiptas, kuris skelbia gavęs iš Čokoslovakijos ginklų net už 100 mil. dolerių, primena, kad jei ir toliau Prancūzija ir kitos vakarų valstybės rems Izraelį, teikdama jam ginklus, Egiptas bus priverstas ir ateityje pirkti sau ginklus komunistiniuose kraštuose.

Šie daviniai rodo, kad Vid. Rytuose taikos viltis vėl pradeda užgesti.

Š. KORĖJA NESILAIKO SUSITARIMŲ

Jungtinių Amerikos Valstybių Štabo viršininkas admiras Arthur Radford, praeitą pirmadienį padarė pareiškimą JAV Kongresui, kad Jungtinės Amerikos Valstybės toliau negalės laikytis Korėjos paliaubų susitarimų, nes jų visiškai nesilaiko ir Š. Korėja.

Admirolas tvirtina, kad į Šiaurinės Korėjos teritoriją nuolat yra gabenami lėktuvai, tankai ir kiti sunkieji pavūkiai, kurie nukreipti prieš Pietų Korėją. Naujų aerodromų statyba Š. Korėjoje iki šiol buvo ir yra vykdoma visu spartumu. Visi atgabenti ginklai atsistūti iš kom. Kinijos arba Sovietų Rusijos.

Toliau tame pačiame pranešime sakoma, kad Jungtinės Amerikos Valstybės iki šiol laikėsi duotų paliaubų pažadų ir savo karinės galios Pietinėje Korėjoje nedidino.

TITO PRANCŪZIJOJE

Jugoslavijos diktatorius Tičo atvyko šešių dienų viešnagai Prancūzijoje ir yra Prancūzijos prezidento svečias.

Ligišiolinė Jugoslavijos diktatoriaus laikysena Sovietų Rusijos

atžvilgiu, Vakarų pasaulio diplomatinuose slouksniuose dažnai sukelia įvairiausių spėliojimų. Visu buvo viningai pripažįstama, kad Tito ir toliau yra palikęs komunistu, tik jo įvesta valstybė nesantvarka Jugoslavijoje buvo atlikta ne pagal Kremliaus bosų nurodymus. Del to jis susipykęs ir su pačiu Stalinu.

Šiandien, kada Stalino vardas sovietijoje reiškia veik keismažodį, Tito vėl drąsiau pradeda žvalgytis į Kremliaus "palocių" pusę ir, galimas daiktas, kad ten nulykęs, vėl susitaikys su savo "mokytojais ir auklėtojais".

Ti oatsilankymas Prancūzijoje, be abejo, turi ir politinių tikslų: Jugoslavijos diktatorius tikriausiai norės patikrinti pranzūjų — anglų nuotaikas, kurios čia formuojasi, pastarajam žadant artimiausiu laiku vykti Maskvon.

Tito grįžimas prie artimesnio bendradarbiavimo su Kremliumi, būtų nemažas smūgis ir Jungtinių Amerikos Valstybių politikai, nes ši Tito asmenyje buvo bematanti savo sąjungininką ir jį rėmė milijonais dolerių.

VALYMAI TĖSIASI

Buvę Stalino patikėtiniai pavergtuose ir satelinčiuose kraštuose, tebevalomi. Štai prieš keletą dienų buvo "nuvainikuotas" Jakob Berman, pati stipriausia politinė figūra komunistinėje Lenkijoje. Bermano įsakymų turėję net klausyti Bierut ir Rokosovskis. Bermanas, ypač Stalino galybės laikotarpyje, buvo taip įsigalėjęs, kad jis vienintėlis iš Lenkijos turėjo tiesioginį ryšį su Maskva ir pačiu Stalinu. Jis visus pasikalbėjimus su Kremliumi vedavo su niekuomi nepasitarės ir neatsiklausęs.

Taigi, iki šio meto iš komunistinės Lenkijos vyriausybės yra pavaryta 6 ministrai ir 3 aukšti saugumo policijos pareigūnai.

Nei Maskvos, nei Varšuvos radijo nepateiki ašinių, dėl kurių priežasčių "visagalys" Jakob Berman yra pašalinamas. Jis buvo Politbiuro narys ir Lenkijos komunistų partijos politinis vairuotojas.

LIETUVEI MOTINAI!

Petras Valčiūnas

MOTINAI

O, mylima motina, laime, širdin atsigręžus,
Kaip žvaigždės vis spindi, taip tu amžinai ta pati!
Tik tavo palaima gyvenimo vieškeliai gražūs,
Tik tavo mums meilė, kaip jūra, gili ir plati!

Lai saulė užgęsta, lai spalvos gėlių nebedažo,
Lai nieko šioj žemėj nelieka didingai vaikskaus,
Tik tu nepalauki pasaulį liūliavus, kaip mažą, —
Ir niekas per amžius, tau mylint, širdies nenuskausa. — —

O, motina, džiaugsmo šaltini, o rūpesčiai gilūs,
Per amžius jauna tu, per amžius graži ir gera...
O, mylima motina, saule, žydrinėj iškilus,
Visas tau žvaigždes iš padangės kasnakt aš deru.

Grazina Tulauskaitė

MAMYTEI

Kad tau pasakytų nors vėjas,
Kad mūsų sulaukti gali,
Kad greit vėl audra bus praėjus
Saulėtojų gintaro šaly.

Kad tau pasakytų bent paukščiai,
Kad mes kalnuose ir gyvi, —
Pūgoj visą naktį aš šaukčiau,
Kol aidą išgirstum širdy.

Kad man pasakytų bent saulė,
Kol vėl už kalnų nusileis,
Kad jūsų nematė keliaujant
Į rytus tremtinių keliais.

Kad debesys man pasakytų,
Kad, grįžus į gimtus namus,
Linksmas pasitiks mus mamytė,
Tėvelis atkels vartelius.

Kad žvaigždės galėtų pasakyti,
Kad mūsų kelionė kalnuose,
Yra tiktai sapnas trumpytis,
Kai vėjas dainuoja laukuose.

Kazys Zupka

MOTINOS RANKŲ PASILGIMAS

Jeifaimtum vėl ant rankų
mano laimę su manim,
aš mokėčiau ir nelaimę
sau nuo veido nusimti.

Nusimti sau nuo veido,
nusimti nuo širdies,
ir laisvom dienom gyventi
vėl rankas' laisvai ištiest.

Jeif išgirsčiau tavo žodį —
žodį motinos kalbą,
ir gyvenimo svajone
aš mylėčiau vėl gal būt.

Jeif pajusčiau tavo širdį
skęstant meilės sopulin,
gal ir aš mokėčiau meilę
savo širdį padalint.

Padalinti visą širdį,
visą sielvartą kančios,
ir tegu dienų nelaimę
mano laimė pabučiuos.

LIETUVA SATELITU NEBUS

(Atkelta iš 1 psl.)

Šitų, gal būt ir išpūstų, žinių akivaizdoje, mūsų visi politiniai veiksniai, visi diplomatai su LDS priešakyje, visa laisvoji lietuvių spauda, visi laisvieji lietuvių turėtų sukursti ir daryti spaudimą ir viešąją pasaulio opiniją, kad Lietuva ir lietuviai bolševikų satelitais nebus: **visiškai Lietuvos valstybės nepriklausomybė.** Tegul pasišalina bolševikų kariuomenė iš Lietuvos, tegul pasišalina visi atvežti rusai ir kitataučiai iš Lietuvos, tegul būna leista laisvi ir demokratiniai rinkimai Lietuvoje tik buvusiems Lietuvos gyventojams, tada bolševikai pamatys, kad lietuviai nei bolševikų, nei jų okupacijos, nei jų "suverenitetų" nenori. Tačiau mes nesame naivūs ir netikime, kad bolševikai laisvu noru atiduos bent vieną pėdą okupuotos svetimos žemės. Todėl mūsų tėra vienintelis prašymas iš Vakariečių: nepasiduokite bolševikų melams, apgaulėi, likite ištikimi demokratinės Laisvės idėjai ir nepripažinkite nei okupacijų nei satelitizmo.

Tuo tarpu, mes gi, visi tie, ku-

Religinis koncertas Lawrence

Smuikininkas Izidorius Vasyliūnas Amerikoje, dar negavo sušilti, o jau davė visą eilę koncertų ir kritikos šiltai sutiktas, net ir Čikagoje pasirodė. Kolumbijoje jo gyvenimas nebuvo tuščias ir smuiko žaidimas, bet per radiją davė koncertų. Prisimenam jo pasirodymus dar Kaune, styginiame koncerte arba tremtyje — Vokietijoje. Amerikoje tik antri metai ir apistojo Lawrence, pas žinomą kultūrininką prel. Pr. M. Jura. Spėjo duoti kelioliką koncertų. Net tik paėmus rudenį, jau davė tik Arcangelo Corellio kūrinių 7 koncertus, programoje keturias sonatas. Žinoma, pradžią pasirinkti minima autorius davė Brocktono senelių lituanistikos kursai, kuriuose jis lektoriuo ir buvo priverstas duoti muzikinę programą. Šis koncertas neliko tik kursų ribose, bet ir atgarsiai pasiekė tolimas apylinkes. Pirmiausia pagunda paėmė kun. Pr. Virmauską. Kristaus Karaliaus šventėje davė koncertą. Geriausiai atsiliepė vietinė amerikiečių spauda. — Vėliau ši programa atsidūrė į Weston College, kur studijuoja du lietuviai klierikai jėzuitai — Vytautas Kijauskas ir Kestutis Trimakas. Nuopelnas tėvo Gutausko SJ. Neliko jau paskutiniu koncertu. Dar dalyvavo Central Catholic High School mokinių su ruoštame koncerte, ta pačia programa. Mokyklos salė buvo pilniausia, net per 800 mokinių. Atsiliepiamas ir mokinių, studijuojančių muziką ir profesorių tarpe bei vietinės spaudos, buvo retas, puikiai įvertintas. Net ir paminint, kad dar tokio koncerto mokykla neturėjo.

Pats geriausias atsiliepiamas reikia laikyti, tai Lawrence gražiausioje salėje — Methuen Music Hall. Pati salė specialiai statyta koncertams su vargonais ir pasižymi tobula akustika. Žinoma, išeitis tokiam salėn, nebuvo pigus dalykas, kai susiduriama ir su išlaidomis ir pačia publika. Be to, vardas kitataučiams nežinomas. Ryžosi ir laimėjo. Dar paminėtina, kad priedui buvo pasiskolings kaž kokią "Giuseppe Guarnierius" smuiką, kaip sakoma, padvigubino sąskambio tobulumą. Prašneko ir vietinis kritikas, kuris yra žiaurus ir nei vienas ramiai neprėjo be įkandimo. Vasyliūnui puikiai pasisekė, liko pavadintas pirmajiu smuikininku. Recenzija parašyta objektyviai ir jis koncertą vertino daugiau iš muzikinio bei stilistinio taško. Koncertas buvo gražiai aprašytas: "Lawrence Day ly Eagle" ir "The Evening Tribune".

Kad gražiai įvertino kitataučių spauda, tai ir susigundė Putnamos seselės lietuvaitės, kad atvyktų su Corellio programa. Čia talkon atėjo ir vėl tėvas Gutauskas SJ. Koncertas sutraukė svečių ir iš tolimiausių vietų, net šimto mylių tolimo. To neužteko ir kovo 13 davė koncertą Annhurst College, kur studijuoja ir lietuvaičių. Koncertas tiek sužavėjo, kad jau rudenį užkviestas duoti net tą pačią programą. Žinoma, tai nėra Corellio kūrinių paskutinė kelionė.

Bet plačiau kiek tenka apsisistoti prie paskutinio koncerto, kuris įvyko gavėnios metu, Lawrence. Mums religiniai koncertai yra tolimi, bet vertingi ir sunkiai įvykdomi. Reikia ir gerų instrumentalistų ir vokalistų ir pati programa nėra kokia salioninė, kad galėtų koks simfoninis orkestras išpildyti. Religiniai koncertai yra vieni sunkiausių.

Religinio koncerto prasmė yra

sukaupti klausytoją kuria nors religine tema, pakelti jo mintis prie Absoliuto, pasiremiant didelių kompozitorių kūriniais.

Lawrence įvykęs religinis koncertas buvo skirtas Gavėnios nuotakai pabrėžti, atkreipti klausytojų dėmesį į turinį tų kūrinių, kurie turi specifinį priešvėlykinį charakterį.

Koncertas buvo pradėtas Juozo Naujalio kūriniu "Popule meus". Tai Improperium arba pranašystės, skirtos Didžiojo Penktadienio liturgijai. Šiuo kūriniu, parašytu mišriam chorui, Naujalis seka Palestrinos pėdomis. Mat Palestrina pirmasis sukūrė šiam tekstui keturbalsę falsobordono stiliumu muziką, kuri pradėta giedoti Vatikane per pamaldas kiekvieną Didįjį Penktadienį. Daug didžiųjų kompozitorių polifonistų sekė Palestriną. Ir pas Naujalį išlaikytas falsobordono stilius.

Toliau sekė "O Jesu Criste", J. Van Berchem, XVI šimt. kompozitoriaus motetas chorui, tikras klasikinės religinės muzikos gintarėlis, kur paryški ypatingai imitacijos forma.

"Pater noster" — K. A. Krebs, XIX šimt. — solo tenorui su vargonais, sudarė kontrastą savo ryškių linijų charakteriu.

"Adoramus te", kūriny su choru, parašytas buvusio mūsų operos choro dirigento ir kompozitoriaus Juliaus Starkos, patraukė klausytojų dėmesį įdomia harmonija ir ritmu bei giliu nuotaikingu.

"Inflammatum et accensus" — G. Rossini solo sopranui su choru, veikalas panašus į operinį stilių, palydimas vargonų, techniškai sunkiai aprašyti akompanimentu, padarė gilų įspūdį klausytojams.

Trys ištraukos iš Dvorak "Stabat Mater": Fac ut ardeat cor meum — solo bosui su choru, "Inflammatum" — solo altui ir "Eia Mater" — chorui, įvedė klausytoją į romantiškus religinius stilius. Miela ir šilta širdžia.

Pabaigai klausytojai išgirdo Ch. Gounod (XIX šimt.) motetą chorui ir sopranui solo "Gallia". Veikalas gražus savo melodijomis, charakteriu, dinamika ir vargonų muzika.

Šios programos išpildytojais buvo Lawrence, Mass., šv. Pranciškaus parapijos choras, vedamas muz. Izidorius Vasyliūno. Vargonų partiją pasigerėtinai atliko — muz. Izid. Vasyliūno sūnus Vytenis Vasyliūnas. Jaunas, tik 16 metų, bet gabus pianistas. Solistų partijas atliko: tenoras Jurgis Lissauskas, didelės balsinės apimties balsas, kuris dėl savo tembro yra malonus klausyti. Irena Libbey — sopranas, kultūvuotas balsas prancūziškas taktininkas, kuri su lietuvių parapija suaugus. Juozas Černiauskas — basbaritonas, žinomas solistas Lawrence, dėl dažno dalyvavimo koncertuose. Bronė Jaskaševičienė — altas, maloniai sutikusi dalyvauti šiame koncerte. Stela Raznauskaitė — labai gražaus tembro ir didelės apimties sopranas.

Koncertas praėjo sklandžiai, išpildingai; priimtas buvo klausytojų šilta ir su dėkingumu.

Sv. Pranciškaus parapijos klebonas yra žymus kultūrininkas — prel. Pr. M. Juras. Šis bažnytinis koncertas, kaip ir pernai, buvęs Gavėnios metu, parodo prel. Pr. M. Juro kultūrinės veiklos platumą. Prelatas remia ne tik lietuvišką knygą, bet ir muzikinio sambūrio veiklą.

J. K—as

"LIETUVIŠKŲ VESTUVIŲ" VAIDINIMAS KALIFORNIJOJ

Vytautas Bielajus, gyvenęs — San Diego, Cal., rengiasi suvaidinti ten "Lietuviškas Vestuves". su visomis senoviskomis ceremonijomis, dainomis ir šokiais. Vaidinimas, kuris įvyks gegužės 15 dieną, yra skiriamas atžymėjimui penkiolikos metų "Ateities" šokėjų gyvavimo.

Įdomiausia yra tas, kad aktorių grupę sudaro visi kitataučiai, kurie savo dalis (roles) išmoko lietuviškai. Nelengva buvo jiems išmokti.

Tvėrečiaus R. K. bažnyčia. Prof. Augustino Voldemaro tėvis keje.

Kultūrinės AKTUALIJOS

LIETUVIŠKOJI ENCIK-LJA VILNIAUS ANSAMBLIS RENGIASI Į AMERIKA

Lietuvų Enciklopedijos VIII tomas jau baigiamas spausdinti. Jei neatsiras kokių ypatingesnių kliūčių, apie gegužės pabaigą ar birželio pradžią jis jau numatomas išsiuntinėti prenumeratoriam. Ši tomą suredagavo prof. Pr. Čepėnas. Šiais metais dar išeis IX tomas, kurį redaguoja dr. J. Girnius, ir X t. — redaguojamas prel. dr. J. Puzino. Šiuo metu visu spartumu jau spausdinamas ir Lietuvos žemėlapis, kuris savo laiku buvo užkliuvęs įvairiose ekspertų komisijose (kalbininkų, istorikų, politikų). Žemėlapiui paruoštas išsamus Lietuvos vietovardžių vardynas, kurį sutvarkė prof. dr. A. Salys. Šis žemėlapis yra taikomas ypatingam Lietuvos tomui, kuri redaguoja prof. dr. V. Maciūnas. Šių darbų vykdymas reikalauja ne tik protinių pastangų, bet ir piniginių išteklių, kuriuos, kaip visi gerai žinome, sudaro tik pačių prenumeratorių mokestis už išėjusį tomą. Todėl LE Leidykla, negalėdama bespausdinti turimų savo prenumeratorių pinigais enciklopedijos atsargas nežinomiems prenumeratoriams, yra verčiama tokių atsargų spausdinimą nuo VIII tomo nutraukti. Tad, kurie nemano likti be savosios enciklopedijos, prašomi tuojau, kol dar yra šiek tiek užsilikę pirmųjų tomų, kreiptis į pačią LE Leidyklą ar į LE Atstovybę šiuo adresu: Domas Velička, 7838 So. Green St., Chicago 20, Ill. Tel. Vincennes 6-7624.

"DEŠIMTIES TUKSTANČIŲ ŽYGIS".

Užsakykite KARĮ nedelsdami (metams tik \$5.00), arba prašykite vieną egzempliorių nemokamai susipažinti; rašykite:

KARYS, 916 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS

JURGIS SAVICKIS

ŽEMEDEGA

didžiulio atsiminimų veikalo pirmasis tomas. Čia autorius, vienas žymiausių mūsų rašytojų ir diplomatų, anuometinis mūsų valstybės atstovas prie Tautų Sąjungos Šveicarijoje J. Savickis pasakoja apie 1939—40 metų įvykius ir žmones, kritiškiausiu mūsų kraštui ir Europai metu. — Knyga mums neįprasto dydžio, pirmasis tomas 456 psl., kaina \$4.50. Antrasis tomas jau spausdoje.

Užsakymus ir pinigus siųsti:

TERRA

3333 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
YArds 7-8276.

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komisija.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisy ir talpina savo nuomū-
ra. Nesunaudoti rankraščiai graži-
nami autoriams pareikalavus.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Lietuvei Motinai tremtyje

EMILJA ČEKIENĖ, Brooklyn, N. Y.

Kaip įprasta dažnai kartoti,
jog spauda — žmonijos veidrodys,
taip lygiai visų priimtas nuolat
kartojamas šūkis: Motina — šei-
mos siela!

Dante savo garsiuose veikaluose
motiną vadino angelu sargu
žemėje, kuris pridengia savo vaik-
kus rūpestingumu ir meilės sparnais.
O kiek jos garbei grožinių
kūrinių ir stambių dainų sukūta!
Ir nuostabu, jog tą pagarbą
Motinai rodo ne vien geri vaikai,
bet ir patys blogiausi sūnūs pala-
idūnai, nors dažnai ir pavėluotai.
Ne be prasmės motinos — gyvy-
bės pradininkės vardui pagerbii
yra skiriamas gražiausias metuose
laikas, pilnas gyvybės, grožio ir
kilnaus džiaugsmo mėnuo — ge-
gužis.

Kas nežino, kiek triūso, kanti-
rybės ir laiko reikia išauginti gra-
žią, svetimiešius vėjant atsparią
gelę, ar sode medį. Taip nepaly-
ginamai daugiau aukos ir pasi-
šventimo reikalauja išauginimas
lietuviškos dukros ar sūnaus svei-
timoj pastogėj.

Motina nesitiki jokio atlygini-
mo už savo vargą ir darbą, visuo-
menė neteikia jai jokio pripažini-
mo. Ji tyliai ir kantriai savo namų
židinyje auklėja būsimus tautos
piličius ir jai didžiausias at-
pildas bus, kai tie būsimieji piličiai
tvirtai tikės, jog motina yra šei-
mos siela, o Lietuva — jų žemė.

Motina dirba ne sau, bet tautai,
todėl tą didžią dieną prisiminkime
ne tik savo, bet ir visas motinas.
Geru darbu, maloniu žodžiu,
gilia pagarpa pasibelskime į mo-
tinų — lietuvių širdis, kad joms
būtų didelis ir nepamirštas
džiaugsmas.

LIETUVEI MOTINAI UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

O Motin, kas išsakys Tavo mei-
lę ir skausmą prarastiesiems vai-
kams? Tu negalvojai apie save,

Tu nieko netrošai sau, o tik vai-
kams ir vis vaikams.

Tačiau dabar, kai pavasaris
kvapniais žiedais išbarstė visus
kelius ir takelius, o paukščiai gie-
da gražiausias giesmes, išreiškda-
mi motinai pagarbą, meilę ir dė-
kingumą, kai daug pasaulio mo-
tinų švenčia didžios laimės ir
džiaugsmo šventę, ar Tu, už ge-
ležinės uždangos motule, džiaug-
gies kartu su jais?

Tu, šios pagarbos pilnai užsi-
pelnei, Tu savo vaikų sargyboje
būdėjai dienas ir naktis, Tu ver-
kei kartu su verkiančiu kūdikiu
ir buvai pilna gyvenimo džiaug-
smo, kai tavo kūdikiai syposjos.
Tu jautėsi laiminga, kai pasisek-
davo įdiegti kilnias idėjas į savo
vaikų sielas. Ir kaip giliai žaizdą
atverdavo Tau vaikas, tavo kilnias
idėjas lengvaplėdiškai išmainyda-
mas į tuščius malonumus. Tu savo
kantrybe ir pasiaukojimu vaikų
meilę ir pagarbą laimėjai. Išaugi-
nai dukras ir sūnus, kaip ažuolus,
kūnu sveikus, dvasia stiprius,
bet... Ar skamba Tau šiandien
džiaugsmo varpai, ar puošia sek-
lyčią įvairiaspalvį gelii žiedai?

O, ne, ne džiaugsmo tau ši
šventė, o skausmą didį, begalinį
neša. Tu išleidai vieną sūnų į gi-
rią Tėvynės sargybai, aukotis ir
kovoti, kad laisvę grįžtų. Antrą —
į pasaulį skelbti Tėvynės kančias
ir ieškoti tiesos, iš jo žinios ne-
gauni. Kitus — Tavo akyse prie-
šas žiauriai nukankino.

Ir šiandien, tą džiaugsmingą vi-
so pasaulio Motinų dieną, — Tu,
brangi Lietuve Motule, rymai vien-
niša tuščios sodybos gričioj. Tavo
skausmui išreikšti ir žodžių ir
ašarų per mažą. Tavo paguoda.
Tavo viltys nukreiptos į sienoje
kabantį rūpintojėlį, Tu klausi: O
Viešpatie, už ką? Kodėl lietuvės
motinos toks sunkus gyvenimo
kelias?

POLITIKA

Rašo: A. J. Kaulėnas

Politika yra mokslas ir kartu
gyvenimas. Visų problemų spren-
dimai — socialinių, ekonominių,
kultūrinių, karinių ir visų kitų —
sudaro politikos esmę. Politika
šiandien yra ir mokslas, studijų
ir teorijos reikalas, bet dar dides-
ne dalimi politika yra pats gyve-
nimas. Gyvenimą sunku įjinti ir
pastovius rėmus, jis yra dinamiš-
kas, bebėgas, nuolat bekintąs, to-
dėl ir politikos, kaip mokslo, pag-
rindai tegali apimti tik kontūrus,
metodus ir priemones.

Pats gyvas gyvenimas ir žmo-
gus kuria ne tik dabartį ir jos si-
tuacijas, bet ir ateitį. Labai daž-
nai aplinkybių susidėstymas iš-
šaukia naujas gyvenimo formas,
formuoja naujas pažiūras ir nus-
tato ateities gaires. Visas tas mar-
gas gyvenimas, nuolat verdas ir
besikeičias, tiek materialinis, tiek
minties, yra suvestas į politiką.

Moderniame amžiuje, kada vi-
sais šiais reikalais gavo teises kal-
bėti visi žmonės, o ne paskiri iš-
rinktųjų luoma, kaip buvo seni-
niu, suprantama, — visi turin-
tį teisę spręsti, privalo, prieš
darydami savo sprendimus, nusi-
mąnyti tais klausimais ir tuose

reikaluose. Todėl ir pati politi-
kos sąvoka išsivadavo iš senovės
didikų rūmų ir kunigaikščių pilių
sienų ir atėjo į visą tautą, į visą
žmoniją.

Rinkimus, balsavimo keliu tau-
ta, o ne paskiri žmonės, sau ap-
sprendžia mokesčius, ekonominio
gyvenimo struktūrą, apsprendžia
santykius su užsieniu, nustato ka-
ro ir taikos reikalus ir t. t. Tai ir
yra politika.

Demokratiname gyvenime vi-
si pasidaro politikais, be jo-
kios išimties. Ir juo tauta švie-
sesnė, tuo jos piliečiai giliau ir
plačiau nusimano politiniuose re-
kaluose. Ir aišku, tautai ir vals-
tybei toji situacija yra gera, nes
sprendimai ir jų pasekos gula ant
visos tautos, arba, bent ant di-
džiosios jos daugumos valios, iš-
reiktos balsavimo keliu. Gi juo
tauta tamsesnė, kultūriškai ma-
žiau pakilusi, tuo labiau ten išsi-
ryškina taip vadinamieji "politi-
kaif profesionalai", kurie turi pro-
gos kalbėti "visų" vardu. Toji pa-
dėtis nėra normali, bet ji kartu
yra tik pereinajanti — tik iki tol,
kol visa tauta subręs ir pati ims
spręsti savo reikalus ir tvarkytis.

Jei taip yra, tai argi ne keistai,
skamba mūsų kai kurių veikėjų
žodžiai — "Aš ne politikas, o kul-
tūrininkas!" Argi tai ne paradok-
sas? Ne vienas iš mūsų senosios
kartos veikėjų vis tebekartoja: —
"Laikykite visuomenę toliau nuo
politikos!" Kitas vėl sušunka —
"Aš nemėgstu politinių partijų!
Jų nereikia!"

Taip, šūkiškai šūkiams ir pasili-
ka, bet ar pagalvoja patys tie šau-
kėjai, ką gi jie sako? Ką, argi
reikia vėl grįžti į viduramžių lai-
kus, kada politinį darbą dirbo tik
bajorai ir kunigai? NE! Tautos
labai sunkiomis ir kruvinomis au-
komis sau išsikovojo teisę politi-
kuoti ir lai nei vienas persenęs po-
litikas nesuvajuoja apie "senus ge-
rus laikus." Tauta, — mes visi
dabar patys sugebame atskirti kas
yra gera ir kas bloga. Mes patys
sugebame ir norime spręsti visus
savus reikalus ir lai niekas mums
miglių į akis nepučia. Mes puikiai
žinome, kad tie visi laikai išrink-
tųjų politikų jau nebegrįžtami
yra nuslinkę į praeitį. Kiekvienas
gyvas organizmas yra judrus ir
apdairus, jis pats moka ginti savo
interesus ir pats save. Būdam
tokio gyvo organizmo dalimi, ne-
sidoukime suklaidinami ir atstu-
miami nuo visuomeninio — poli-
tinio domėjimosi ir darbo. Tai yra
ne tik mūsų teisė, bet ir pilietinė
pareiga.

Mes taip norime, mes turime
teisę ir ja naudosis, spręsdami
klausimus, kaip turi būti tvarko-
mas mūsų socialinis, kultūrinis,
ekonominis ir santykių su "užsie-
niu" reikalai.

Gal kiek ir keistokai, metus
pirma žvilgsni, skamba panašūs
žodžiai tremties sąlygose. Bet tai
tik pirmojo "žvilgsnio" įspūdis,
giliau pasvarčius — tai natūra-
li. Tremtis mums yra labai gera
mokykla, kurioje mes galime iš-
mokti to, ką primiršome ar nebu-
vome išmokę. Antra vertus, po-
litinis darbas niekad nesirube-
žiuoja vien laisva valstybe ir lai-
va tauta. Tas darbas turi būti
vykdomas ir nelaisvės valandose
ir tremtyje ir net sunkiausiais tau-
tai gyvenimo momentais. Gyve-
nimas yra visur, o kadangi poli-
tika yra gyvenimas, taigi ir ji yra
ir turi būti visur su mumis.

Politinės sąvokai išryškinti ir
jos masių "dydžiu" paaiškinti,
pasinaudokime šiuo pavyzdžiu:

Trys bičiuliai sutaria išsinuo-
moti kambarį. Jį gauna didelį ir
gražų, bet be baldų. Susirinkę vi-
si trys nustato, kas būtų pirktina.
Nuomoms šiek tiek skiriasi, —
vienai sako baldai turėtų būti di-
deli, puošnūs, kiti — pigesni ir
kuklūs. Galų gale, po diskusijų,
prieina vienos nuomonės — kam-
promiso ir baldai superkami. Juos
atveža, bet ir vėl atsiranda nuo-
monių skirtumai, kaip ir kur juos
sustatyti. Trims bičiuliams ir vėl
tenka ieškoti kompromiso. Na, su-
taria ir menu papuošti kambario
sienas, skoniui nevienodi, bet ge-
rai valiai esant, susitaria ką ir kur
pirkti. Pagaliau įsikūrus, nutarta
padaryti įkurtus. Kad gyventojai,
kaimynai nepykėtų dėl galimo
triuškimo, vienas iš bičiulių dele-
guojamas pas juos susitarti.

Tame mažame pavyzdėlyje mes
matome, sumažintame kalibre, vi-
są tautos — valstybės gyvenimą.
Yra čia socialinės, ekonominės,
kultūrinės ir užsienio politikos
problemos. Dabar tą mastabą ga-
lime didinti ir mažinti. Jei didin-
sime — gausime ne politikuojan-
čius "kambario" gyventojus, o
mažukę mūsų tremtį. Dar padid-
dinsime — gausime jau visos tau-
tos gyvenimą.

Na, pabandykime dar daugiau
susmulkinti šio mūsų kambario
gyventojų sąstatą — gausime pa-
skirą asmenį — asmenybę, kuris
vis vien nėra laisvas nuo savo as-
meninių reikalų, lygiai taip pat
jis nėra laisvas nuo pilietinių rei-
kalų sprendimo ir svarstymo.

Ir kaip gi juokingai išrodytu,
jei kas nors iš pašalies bent vie-
ną to kambario gyventoją imtų at-
kalbinėti domėtis "jo kambario
tvarkymo reikalais, ištikrųjų, bū-
tų be galo juokingai! Bet... kada
mūsų "didesnio kambario" — trem-
ties gyventojus koks nors išmin-
čius atkalbinėja nesidomėti trem-
ties politiniu gyvenimu, ne vienas
iš mūsų jo naivius žodžius prima-
me be gilesnio svarstymo, kaip
"labai išmintingus". O ar pasvar-

Giřiasi ne savais nuopelnais

Pereitos savaitės "Naujienos"
ir "Draugas" paskelbė, kad Vy-
riausias Lietuvos Išlaisvinimo Ko-
mitetas, sutrumpintai Vlikas, pa-
siekiė stambų laimėjimą Italijos
Užsienio Reikalų Ministerijoje.
Būtent, esą gavo raštą iš pačio
Italijos Užsienio Reikalų Ministe-
rio, kad Italija pripažįsta Lietuvos
Respublikos užsienio pasus, ly-
giai kaip ir kitų kraštų, kelionės
ir asmens tapatybės įrodomaisiais
dokumentais. Ar toks raštas bu-
vo gautas ar ne, ne tiek svarbu,
nes Lietuvos Pasiuntinybių ir Kon-
sulatų išduotus pasus Italijos įs-
taigos jau senai vizuoja. Bet "Nau-
jienos" ir "Draugas" šį klausimą
iškelia ne pačio fakto atžymėjimui,
kiek tam, kad iškelus Vliko
nuopelnus ir pasmerkus mūsų
diplomatus.

Pasekime jų skilėjų ištraukas.
"Naujienos" p. Lozoraitį laiko vi-
sišku bejėgiu, negalinciu niekur
prieiti ir t. t. Visai kitaip esą su
Vliko atstovais. Štai kaip jos vi-
sa tai atvaizduoja: "Lietuvos Res-
publikos pasų sutvarkymo reika-
lu Italijoje, buvo pradėta rūpin-
tis prieš keletą mėnesių. Reika-
las buvo pastūmėtas priekin, kai
naujasis Vliko pirm. Jonas Matu-
lionis ir Vykdamosios Tarybos pir-
mininkė Elena Devenienė atsilan-
kė Romoje ir turėjo pasitarimų
su lietuvių veikėjais ir įtakingais
italais. Tą proga juodu matėsi
su Lozoraitiu, kuris, kaip paaiš-
kėjo, niekur negali prieiti, nei Ita-
lijos vyriausybės sferose nei Va-
tikane". Dėl p. Lozoraitio nepa-
jėgumo "Naujienos" pačios save
mušdamos atsako tame pačiame
straipsnyje: "Klaidą padarė dr.
Karvelis, kad jisai paskelbė Vliko
susitarimus su Bonna pirmą, ne-
gu jie buvo praktikoje. Jei kon-
sulatas būtų buvęs įsteigtas, tai
Lozoraitis jau vargiai bebūtų ga-
lėjęs jį uždaryti".

"Draugas" mano, kad Diploma-

tijos Šešas turėtų būti Vliko ben-
dradarbiu — padėjėju. Jis sako:
"Šis Vliko laimėjimas Italijoje ir
kiti jo atlikti žygiai labai aiškiai
kalba už tai, kad p. Lozoraitis ne
ultimatumus Vlikui turėtų siun-
tinėti, bet artimiausiai bendradar-
biauti ir jam padėti".

Kiek mums yra žinoma, Lie-
tuvos užsienio pasai, Lietuvos kon-
sularinių įstaigų buvo pradėti iš-
davinti, berods, 1946 metų vidu-
ryje. Tokius pasus yra gavęs ne
vienas buvusių Lietuvos karių,
jėga ir be dokumentų atgabentų
į Vokietiją. Ir jau tada vokiečių
įstaigos, kaip tai policija, kuri
pirmiausiai po karo susiorganiza-
vo, juos laikė asmens tapatybę
įrodančiais dokumentais.

Šį klausimą gan tiksliai nu-
šviečia Lietuvos Konsulas Čikagoje
dr. P. Daužvardis. Jis rašo:

"Šiuo turiu garbę pareikšti,
kad Lietuvos pasų reikalas sut-
varkytas ne dabar, bet prieš ke-
letą metų. Vien šis konsulas
yra išdavęs Lietuvos pasų pilie-
čiams, kurie vyko Italijon ir ga-
vo Italijos vizas. Vienas iš tokių
pasų yra išduotas Stasei Staškū-
nienei 1950 m. gegužės mėn. 19
dieną. Italijos konsulas jį vizavo
gegužės mėn. 22 d. Tais pačiais
metais, gruodžio 5 dieną, buvo iš-
duotas Lietuvos pasas Elena Bač-
kauskaitėi, kuri, su savo sužadė-
tiniu, taipgi Lietuvos piliečiu,
nuyvko į Italiją ir gruodžio mėn.
ten susituokė. Be to, šio konsu-
lato yra išduoti pasai ir keliems
kunigams bei studentams, kurie
vyko ir gyvena bei gyvena Itali-
joje. Jiems visiems Italijos vizos
buvo duotos. Lietuvos pasai bu-
vo pripažinti. Juk ir Vliko žmo-
nės važinėjo Italijon Lietuvos pa-
sais. Vėliausias — pirmininkas
Matulionis.

Lietuvos pasus, išduotus Lietu-
vos Pasiuntinybių ir Konsulų, pri-

pažįsta ir vizuoja Anglija, Fran-
cūzija, Vokietija ir kitos valsty-
bės".

Šios savaitės "Draugas" antra-
dienio Nr. bando padėti švelnini-
ti, bet dar labiau susipainioja. —
Štai, kaip jis rašo:

"Girdėjome, kad dėl mūsų ve-
damojo straipsnio praėjusį šešta-
dienį, kai kas labai jaudinosi ir
matė reikalą dėl to pulti mus,
Vliką ir net ALT tam tikromis
komunikacijos priemonėmis...
Mums labai gaila, kad mes apie
tokį pripažinimą lig šiol nesame
girdėję. Jei ir lig šiol atskirais
atsitikimais Italijos konsulatai už-
spausdavo ant Lietuvos pasų viza-
vimo antspaudo, tai dar nereiškia,
kad Italijos užsienio reikalų mini-
sterija buvo davusi ar paskelbusi
oficialių tuo reikalu dokumentą".

Savaimė suprantama, kad aiš-
kintis nėra malonus dalykas, bet
reikia. Betgi dar nemaloniau pa-
sidaro, kai beaiškintam daugiau
susipainiojama. Ir šita nelaimė,
Vliko pozicijas beginant, atsitiko
"Draugui". Ir iš tikro, kas gi
gaunasi iš patiekto pasiaiškino?

Na gi, kad Italijos valdžios įs-
taigos, neatsiklausiusios savo vyria-
usybės, dėdamos antspaudo ant
Lietuvos užsienio pasų, sauvalla-
vo. O ką gi mes darome? Na gi,
vietoje dėkingumo, kad jos, skai-
tydamosios su mūsų valstybės tęs-
tinumo likučiais, mums padėjo,
tai jas dabar smerkiame. Sakyti-
te, kaip tas suderinama su Lie-
tuvos Valstybės atstatymo kova, dėl
kurios tiek daug varžomasi? Bet
gal ne apie tai reikėtų kalbėti ir
gal ne čia glūdi reikalo esmė? —
Greičiausiai "Draugui" nesvarbu,
kad Lietuvos pasus Italijos kon-
sulatai vizavo, bet svarbu, kad
"Draugas" lig šiol nežinojo, kad
ir Vlikas, turėdamas vizas ant
savų dokumentų, neturėjo iš Ita-
lijos Vyriausybės apie pasų viza-
vimą dokumento.

EKONOMINIS GYVENIMAS

Faktai ir skaičiai

Profesinės sąjungos

Profesinių Sąjungų pradžios
reikia ieškoti viduramžiuose. Toks
darbininkų judėjimas, kokį matome
šiandien, yra, palyginus, mo-
dernus gyvenimo reiškinys. Bet
analoginį panašumą galime rasti
viduramžių prekybininkų gildose,
kurios buvo plačiai išbuvojusios
tokuose prekybos ir civilizacijos
centruose, kaip Genua, Venecija,
Florenccija ir kitur. Principas tada
ir dabar pasilieka vienodas: ben-
dromis įėjomis rūpintis ir kovoti
už savo pragyvenimo šaltinį.

Profesinių sąjungų arba uni-
jų gyvavimo istorija yra perplati,
kad ją galėtume apžvelgti viena-
me straipsnyje. Noriu tik priminti,
kad modernus profesinių sąjungų
reikalo supratimas kilo Anglijoje
jau 18-to šimtmečio pabaigoje. —
Nors įstatymai darbininkų grupai-
vimsi draudė, bet įvairiuose An-
glijos pramonės centruose veikė
įvairūs darbininkų klubai bei
draugijos. 1824 metais anglų par-
lamentas bandė tokias draugijas
legalizuoti, suteikiant joms teisę
tarti su darbdaviais atlyginimo
ir darbo sąlygų klausimais. Bet
toks parlamento nutarimas buvo
greitai pakeistas, kaip žalingas
kraštui. Panaši padėtis tęsėsi ligi
1871 metų, kada parlamentas iš-
leido naują įstatymą, Trade Union
Act, kuris profesinėms sąjungoms
suteikė plačią ir neginčytiną vei-
kimo teisę.

Noriu dar priminti, kad Angli-
jos darbo uni-jų tolimesnė raida
įgavo stiprų politinį atspalvį ir da-
vė pagrindą ir pradžią šiandieni-
stome, kur veda toji "išmintis"?
Atsakymas — į tikrą absurda!

Nedarykime mes klaidų, — bū-
kime aktyvūs ir sąmoningi politi-
nio gyvenimo dalyviai, šiandien
tremtyje, o ryt laisvoje savo val-
stybėje. Tik tada tauta galės tu-
rėti vilties susilaukti šviesesnių
valandų, kada kiekvienas jos pi-
lietis gyvai, nuosirdžiai ir sąžini-
gai rūpinsis jos interesais, garbe
ir gerove!

niai Labour Party. Kituose kra-
štuose, išskiriant Sovietų Sąjungą,
kur profesinės sąjungos yra val-
džios aparato dalis, unijos turi di-
desnę politinę nepriklausomybę,
nei Anglijoje. Tiesa, pavojinga pa-
dėtis, ypač po II-rojo Pasaulinio
Karo, susidarė kai kuriuose Vaka-
rų Europos kraštuose, kur įvairios
unijos, komunistų infiltracijos dė-
ka, pateko jų visiškam kontrolėn.

Amerikos pokariniame unijų
gyvenime įvyko du dideli pasikei-
timai. Pirmasis, tai taip vadina-
mas Taft—Hartley Law, kuris uni-
jos vadų buvo sutiktas su dideliu
nepasitenkinimu, nes jisai darbi-
ninkų — darbdavių reikaluose su-
teikia balsą ir krašto valdžiai. An-
trasis, tai 1955 metų gruodžio mė-
nesį įvykęs CIO ir AFL, didžiau-
sios Amerikos darbo unijų susijun-
gimas. Pagal šį aktą, atskiros uni-
jos, anksčiau priklausiusios CIO
ar AFL, ir toliau pasilieka savo
įstatus, bet jos bendrai sudaro
vieną ir galingą darbo uniją, su
16.000.000 narių, kurios vadu bu-
vo išrinktas George Meany. Prieš
susijungimą, AFL (American Fe-
deration of Labor) sudarė 27 įvai-
rios atskiros unijos, CIO (Coun-
gress of Industrial Organisations)
10 unijų. Iš to galime spręsti, kiek
įvairių darbo sričių apima naujoji
organizacija, kuri savo narių turi
ne tik Jungtinėse Amerikos Vals-
tybėse, bet ir Kanadoje (ten jų
priskaitoma apie 800.000).

Kai kurios didelės unijos ir to-
liau lieka veikti nepriklausomai.
Iš tokių paminėtinos Brotherhood
of Railroad Trainman, Brother-
hood of Locomotive Firemen and
Engineers ir United Mine Work-
ers. Pirmosios dvi yra pareišku-
sios, jog jos svarsto galimybes įsto-
ti į naują organizaciją, bet Uni-
ted Mine Workers, angliakasių
unija, John Lewis vadovaujama,
yra priešinga bet kokiam susijun-
gimui.

Darbo Unijos Amerikos gyve-
nime vaidina be galo svarbų vaid-
menį, bet jos dar neapima tokio
didelio darbininkų procento, kaip
kai kuriuose kituose kraštuose. —

Pavyzdžiui, Švedijoje, profesinių
sąjungų nariais yra 90% visų dir-
bančiųjų; Austrijoje 60%; Italijo-
je 55%; gi Jungtinėse Amerikos
Valstybėse unijos nariais yra tik
40% dirbančiųjų. Užtai organiza-
cinis tempas čia yra didesnis, ne-
gu kituose kraštuose. Kaip ir ki-
tuose kraštuose, taip ir Amerikoje,
profesinės sąjungos turi savo bė-
dų. Į jas skverbiasi įvairūs nusi-
kaltėliai ir žmonių išnaudotojai.
Italijoje savu laiku buvo susitė-
vusį ūkio darbininkų prižiūrėtojų
sąjunga, kuri vėliau virto krimi-
nalistine organizacija, žinoma Ma-
fia arba Unione Siciliano vardu.
Amerikoje daug kriminalinio ele-
mento sulindo į laivų krovėjų uni-
jas, apie ką spaudoje buvo plačiai
rašyta. Bet paskutiniu laiku pas-
tebima tendencija nuo panašių
elementų kuo skubiausiai apsvai-
lyti. Didelį vaidmenį šiame darbe
atlieka spauda, kuri panašias blo-
gybes iškelia viešumon.

J. V. -ras.

ATTITASYMAS

L.L. Nr. 12 tilpusian straipsnyje
"Faktai ir Skaičiai" įsivėlė korek-
tūros klaida: turėjo būti: ...vo-
kiškų Volkswagen apyvarta siekė
0.62% viso krašto apyvartos, bet
ne 62%.

— o o o —

SKAITYKITE!

Antri metal Anglijoje eina

TĖVŲ ŽEMĖ

LASO Anglijos Vietininkijos
leidžiamas laikraštis. Išleina kas
3-4 savaitės. Turinys gyvas, įdo-
mus, nušviečias ir tenykštį lietu-
vių gyvenimą. Ilustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje
metams — 2½ dol., atskiras nu-
meris — 20 cent.

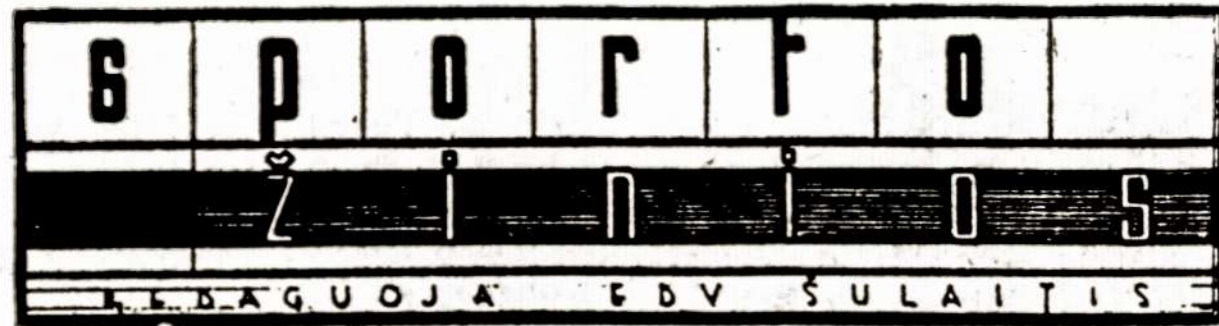
Adresas: "Tėvų Žemė",

13 Frostic Mansions,

Frostic Place,

London, E. 1. England.

Redakcijos adresas: 1330 So. 51st. Ave.
Cicero 50, Ill. Tel.: Olympic 2-4992.

Dvi sportininkų dienos Čikagoje

EDV. ŠULAITIS

IŠ VI-JŲ SPORTO ŽAIDYNIŲ

Pereitą savaitę buvome rašę bendrai apie šias žaidynes, o ši kartą plačiau susostime ties krepšiniu, kuris buvo visų dėmesio centre.

Kaip skaitytojams jau yra žinoma, vyrų ir jaunių krepšinyje nugalėtojai išėjo Čikagos — Neries sporto klubo krepšininkai, kurie, ypatingai vyrų grupėje, patiekė malonią staigmeną. Ir kas būdingiausia, jog abiejose grupėse pagrindinė laimėtojų komanda buvo sudaryta iš tų pačių žaidėjų — jaunuolių, atstovavusių jaunių, o taip pat ir vyrus.

Pas vyrus jau pats pirmasis ratas atsijėjo grūdus nuo pelų, pelų pusėje palikdamas tobulius žymius penketukus, kaip New Yorko — Lietuvių Atletų Klubą ir Toronto — Vyti. Taip pat iš žaidimo turėjo pasitraukti ir Toronto — Aušra, naujokė lietuvių žaidynėse, pralaimėjusi prieš studentų Lietuviai 51:80. Gi be žaidimo į antrąjį ratą turėjo garbę įkopti Neries I komanda, kuri ten buvo išsižvėję Neries II komanda, pralaimint rungtynes 70:82. Ten New Yorko atletus įveikęs Kovas, savo eiles pastiprinęs keliais pažėgiais žaidėjais, nugalėjo Lietuviai 75:58, taip, kad baigėme susitikimo Neries II kom. su Kovu.

Šis baigminis susitikimas tikrai buvo vertas pasižiūrėjimo ir atsilankiusi publika čia neturėjo progos nuobodžiauti. Pati kova buvo gyva, permaininga ir aštri.

Jau pačioje rungtynių pradžioje Čikagos Andrijauskas paženklino 2:0, o vėliau, Detroitui atlyginus, pasekmė pašoko 8:2 šeimininkų naudai. Koviečiai prisivijo iki 9:5, bet neriečiai pridėjo 15:5. Po to, Čikagos atstovai kiek atsilėjo ir ketvirtį pabaigoje svečiai prisivijo iki 19:15.

Antrame ketvirtyje Detroito vyrų išlygina 19:19, tačiau neilgam ir čia isterija Andrijauskas, Valaitis ir Žumbakis, kurie uždeda po pilną krepšį ir jau 25:19. Iki kėlinio pabaigos nedaug kas pasikeičia: tai vieni, tai antri pasikeičia metimais ir kėlinio pasekmė — 37:31.

Po pertraukos svečiai bando prisivyti, bet nesekmingai baigiasi jų žygiai. Vienu metu jie priartėja 45:43, 47:45, 49:47. Pagaliau, II ketv. pabaigoje ateina ilgai lauktas momentas ir Detroito Lendrys ženklina 51:51. Po to, Fiutas net persveria 53:51, tačiau čia susiima ir šeimininkai, kurie įstengia ketvirtį baigti 59:56 savo naudai.

Paskutiniame ketvirtyje užverda kova: būti ar nebūti. Čia čikagiškiams sekasi ir jų metimai atsiekia tikslą: Valaitis daro 63:58, 66:58, ir 68:58. Į tai metimu atsiliepia Fiutas — 68:60, bet Pečkys vėl padaro 10 taškų persvarą — 70:60. Tačiau čia ateina bausios minutės neriečiams ir Detroitas šienauja: Landrys daro 70:62, Gerulaitis 70:64, Fiutas 70:66, Račka 70:68 ir tas pat Račka — 70:70. Tada Valaitis priduria 72:70, bet Landrys prieš pat baigminį švilpuką išlygina 72:72.

Čia rungtynės pratęsimos 3 minutėms ir Kovas Landrio pilnu metimu ir bauda veda 75:72, tačiau Prapuolenis palaiko dvi baudas, o Valaitis prideda metimą ir jau 76:75 šeimininkų naudai. Tada koviečiai Račka vėl persveria 77:76, bet Žumbakis įveda baudą ir lygiosios. Čia gražų praėjimą daro Senkus, kuris ženklina 79:77, nors neilgam ir čia pasimaišo Lendrys, kuris paskutinėse sekundėse vėl išlygina 79:79.

Antrajame pratęsimе žaidžiama iki dviejų taškų persvaros ir čia publika su didžiausiu entuziazmu skatina čikagiškius į per-

galę. Ir ji ateina visai netikėtai: koviečiai Gerulaitis sufočiuoja Prapuolenį, kuriam priteisiamos mesti 2 baudos, vėliau paverčiamos dviem taškais ir galutinė rungtynių pasekmė skamba 81:79 čikagiškių naudai.

Komandose žaidė ir taškus pelnė: Neris II — Valaitis — 32, Žumbakis — 4, Andrijauskas — 12, Prapuolenis 4, Vyngandas — 3, Pečkys — 10, Senkus — 10, Kovas — Fiutas — 27, Račka — 15, Gerulaitis — 3, Landrys — 28, Grudzinskas — 6, Rugienis — 0.

Jaunių grupėje baigėme susitikimo Neris su Clevelando — Žaibu, kurį sudorėjo 57:38. Pirmas ketvirtis 7:5 žaibių naudai; kėlinys 21:16 Neries; III ketv. 37:25 Neries.

Komandoms taškus pelnė: Neris — Valaitis — 4, Pečkys 14, Prapuolenis — 8, Andrijauskas — 11, Vyngandas — 4, Tauras — 6, Tyrulis — 10. Žaibas — Barzdukas 13, Gelgotas — 12, Valdukaitis — 11, Bartkus — 2.

FUTBOLININKAI LAIMĖJO 7:3

Čikagos Lietuvių Klubu "Vainutas" futbolo komanda, po dviejų savaitių pertraukos, gegužės mėn. 6 d. viešėjo Hammond, Ind., kur ji suplikė vietinę lenktą "Polonia" vienuolikę — 7:3. Tai buvo trečios mūsų komandos rungtynės "National Soccer" pirmenybėse ir čia mūsų žaidėjai pasiekė užtikrintą pergalę.

Lietuvių komandai įvarčius įmušė: J. Linartas — 3, R. Kože niaskas — 2, A. Martinkus — 1, Libus — 1.

SPORTININKŲ VAKARAS IR IŠVYKA

Gegužės mėn. 19 d., šeštadienį, Čikagos Lietuvių Futbolo Klubas "Vainutas" rengia savo pirmąjį vakarą, kuris įvyks Lietuvių Auditorijoje. Bus meninė dalis ir šokiai.

Gegužės 26 d. Klubu futbolo komanda turės išvykį į Detroitą, Mich., kur žais prieš vietas Lietuvių Sproto Klubą "Kova".

SPORTO KLUBAS "NERIS" DĖKOJA

Čikagos Lietuvių Sporto Klubas "Neris", oficialus VI-JŲ Š. Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynių rengėjas, nori išreikšti nuoširdžią padėką šioms asmenims: Lietuvos konsulai Čikagoje dr. P. Dauzdžiui už nuoširdų pasveikinimą, Don Kuraičiui už kalbą žaidynių atidaryme, LB atstovui — Dailidkai už sveikinimo žodį sportininkams.

Taip pat reiškia padėką: J. Budriui, Ed. Šulaičiui, P. Nedzinskiui ir visiems kitiems, kurie bet koku būdu prisidėjo prie šventės sekmingesnio pravedimo; laikraščiams: "Naujienuoms", "Draugui", "Laisvajai Lietuvai" ir liet. radijo programoms, garsinusiems šias žaidynes; visiems dovavusiems auksu skyrėjams, o taip pat ir svečius sportininkus nakvynėn priėmusiems.

LSK "Neris" Valdyba

"Bet aš tau, Tėvyne, meilę vis / dainuosiu,

Meilę ir laisvę — naują atgimimą.

O kas pamiršo žalius kaimo / uosius,

Tą akmeniui teprislegia juodas / prakeikimas..."

Petras Karuža

A. VAKSELIS

Vienas tylių, kuklių sportininkų Aleksandras Vakselis, seniems metams baigiantis persvėntė dvi sukaktis: amžiaus — 40 ir sportiniam darbe — 25 metų sukaktis. Praėjo nepastebėtai, net ir savo šeimos tarpe, kai iš prigimties daugiau suaugęs su darbu ir tas kuklumas, paveldėtas iš tėvų, palieka užmirštu. Bet praeiti negalima, kai lietuvių sporto istorijoje ryškios raidėmis įrašytas. Gal nėra vienos ar kitos šakos rekordininkas bei pradininkas, bet daugiau sportininkas teoretikas ir sporto propagatorius.

Aleksandras Vakselis, gražiųjų Nemuno krantų vaikas, gimęs — Naudvario dvare, Veliuonos vals., Kauno apskr. 1915 m. gruodžio 8 d. Pradinę mokyklą ėjo Veliuonoje, gimnaziją — Jurbarke. Baigė 1935 m. Tais pačiais metais įstojo į Karo mokyklą ir baigė 1938 m. jaun. leitenanto laipsniu. Neilgai tebuvo kariuomenėje. Bolševikmetis užplūdo ir teko mestis į pogrindį ir dalyvauti partizanų eilese. Antrosios bolševikų okupacijos nelaukė ir kartu su broliais ir motina atsivėrė Vokietijoj ir vėliau Amerikoj, kur šiuo metu gyvena New Yorke.

Į sportinę veiklą įsijungė jaunutis, tai buvo 1930 m., įstodamas į Lietuvos Fizinio ir Lavinimo Sąjungą, vadinamą LFLS, kur buvo aktyviu nariu ir jo dalyvavimas gimnazijos sporto komandose rado atgarsio ir centre. Vėliau matome 1941—1943 m. sporto klubo "Babrungas" vicepirmininku. Tuo pačiu metu ir Plungės valst. gimnazijos sporto būrelio vadovas, nes vokiečių okupacijos metu mokytojavo. 1943—1944 m. Alytaus vals. gimn. sporto būrelio vadovas ir kartu Dzūkų krašto sporto klubo "Dainava" pirmininkas. Tremyje — Vokietijoje 1947—1949 met. Vyr. Fiz. Auklėjimo ir Sporto Komiteto sekretorius ir išdininkas bei šio komiteto atstovas prie INKOPF 1948 m. ir prie Lietuv. Kultūros Fondo Vokietijoje. Šias pareigas ėjo 1947—1949 m. Be to, ir 1948 m. Pabaltijo Sporto Komiteto Vokietijoje atstovas. Čia jo dalyvavimas buvo reprezentinis, kai savo svariu žodžiu bei sportiniu prityrimu, lietuvių vardas viską nusverdavo ir pirmavo. Amerikon atvykęs 1949 m. neužsidarė jmonių sienoje bei dolerio garbinimo, o matome, net tais pačiais metais vadovaujant Lietuvių Atletų Klubui New Yorke, 1952 m. jau Lietuvių Sporto Klubu New Yorke išdininkas ir Vyr. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komiteto Šiaurės Amerikai New Yorko apygardos vadovas. Šias pareigas eina ir dabar.

Dar, kaip karininkas, įsijungęs į Amerikos Legiono Dariaus—Girėno postą Nr. 1 ir nuo 1950 m. eidamas adjutanto pareigas. Šis postas—būrys lietuviškas, nesulyginsi su Čikagos, čionykščių teliko tik lietuviškas vardas, o viskas paskendo kitataučiuose. Kas kitas, Don Varno postas, kuris grįna lietuviškas, maloniai bendradarbiauja ir viskuo dalinasi su tremtiniais.

Gimnazijoje nesitinkino tik sportine veikla, o jau 1928 m. matome ir skautų eilėse, pradžioje skiltininku, vėliau draugovės adjutantu, DLK Kęstučio draugovės draugininkas, pakeltas į paskautininko laipsnį. Yra baigęs antruosius skautų vadų kursus.

Nesvetimas ir plunksnos darbas, net Lietuvoje, vėliau — Vokietijoje, bendradarbiavo ir trem-

KUO TOLIAU, TUO GRAŽIAU!

Po nepasisekusių manevrų Romoje, VLIKO pirm. p. J. Matulionis, slapta buvo atsidūręs Čikagoje. Sąrašyje su šia viešnagė, sklido tvirtinimai, kad pirmininkas iš pareigų pasitraukia. Kiek tie tvirtinimai savyje turėjo tiesos, pasakyti nelengva, bet yra aišku, kad "nėra ugnies be dūmų".

Viena yra tikra, kad VLIKO pirm. vizitas nulėmė ALT Vykdomojo Komiteto išvyką į Vašingtoną. Vašingtono buvo išvykę: pirm. L. Šimutis, vicepir. Antanas Olis, sekr. P. Grigaitis, įžd. M. Vaidyla ir P. Mikužiūtė. Taip pat su jais Vašingtono išskubėjo ir VLIKO pirm. J. Matulionis. Vašingtone aukštųjų Čikagos svečių laukė VLIKO prezidiumo nariai: H. Blazas ir J. Kaminskas.

"Draugo" 91 nr. tilpo ALTO Vykdomojo Komiteto pirm. p. L. Šimutis ir VLIKO pirm. p. J. Matulionio komunikatas, kuriame tarp kita ko buvo pasakyta: "ALT Vykdomojo Komiteto vice-pirmininkas A. Olis, tarnybinių reikalų sulaukęs Čikagoje ir pasitarimą atvykti negalėjo". Betgi, birželio mėn. 13 d. "Vienybė", tuo pačiu Vašingtono pasitarimų laiku, skelbė: "Antanas Olis, Čikagos Sanitarinio Distrikto Prezidentas, ALT vice-pirmininkas, kartu su ALT Vykdomojo Komiteto nariais, lankėsi Vašingtone. Iš Vašingtono Olis atvyksta į Lietuvos Nepriklausomybės Tautos ruošiamą paviljną, kuris bus šį sekmadienį, balandžio mėn. 15 d. 4 v. p. p. Grand Paradiše salėje, 320 Grand str. Brooklyne. Olis kalbės apie sąskrydį ir kitus reikalus". Faktą, kad p. Olis balandžio mėn. 15 d. buvo New Yorke, patvirtino mūsų bendradarbis p. E. Čekienė savo reportaže, kuris buvo įdėtas per reitame "L. L." numerį, o taip pat ir "Vienybė", patalpinama p. A. Olis New Yorke pareikštas mintis. Visa šitai sulygina, matome besiskverbiantis netiesą. P. A. Olis ne tarnybinių aplinkybių buvo sulaukęs Čikagoje, bet dėl kitų galimų priežasčių pasitarimuose nedalyvavo. Ir reikia pasakyti, kad tos kitos priežastys gana ryškiai dvelkia iš spaudos puslapių.

ALT ir VLIKO pirmininkų paskelbtame komunikate sakoma: "ALT Vykdomasis Komitetas smulkiau negu bet kada supažindintas su VLIKO ir VT atliktais, vykdomais ir ateičiai planuojamais darbais, po bendro pasitarimo dar labiau įsitikinęs, kad VLIKO veikla turi būti stiprinama, pažada, kad vykdydamas ALTO 1955 metų lapkričio mėn. New Yorko rezoliuciją, vykdytų nutartąjį moralinę ir medžiaginę paramą VLIKui". ALT vice-pirm. p. A. Olis, "Vienybė" teigimu, štai ką pasakė: "Dėl santykių tarp visuomeninių organizacijų su Lietuvos diplomatais ALTE nėra visiškai vienodos nuomonės. Kai kuriems atrodo, kad VLIKas turi būti aukščiau visko ir visiškai turi būti jo vadovaujami. Mes manome, kad juridiškai ir faktiškai taip negali būti ir nėra, tai vien tik įsivaizdavimais to

negalima pakeisti... Mes manome, kad ir ALT tame reikale negali daryti sprendimų. ALT veikimo sritis irgi yra tik Amerikos ribose, nukreipta į Amerikos visuomenę ir valdžią". Šį savo samprotavimą p. A. Olis paryškina šiais žodžiais: "Juk VLIKas dėl grynai juridiškų priežasčių negali vadovauti Amerikos Lietuvių Tarybai. Jis negali vadovauti nei New Yorko esančiam Lietuvos Laisvės Komitetui. Vlikas nėra viršininkas jokioms kitoms organizacijoms, kurios neturi jame savo atstovų, o juo labiau jis nėra viršininkas toms organizacijoms, kurios jame savo atstovus turi, kadangi ką tu organizacijų dauguma nutars, taip VLIKas ir turės daryti. Jis negali būti ir funkcijų valdymo partneris su diplomatais, kadangi neturi diplomatų juridinio statuso. Jis yra grynai propagandinis komitetas".

Iš aukščiau pacituoto matome, kad ALT Vykdomojo Komiteto narių mintys viena antrai prieštarauja ir rodo, kad sėjama partinė neapykanta persimeta ir į ALT. ALTas taip pat susirgo "tremties liga". Jis nuėjo taip toli, kad nutardamas vykdyti moralinę ir materialinę paramą VLIKui, atidavė ir jo rankas ir laisvinimo koncepciją, pažeisdamas 1955 m. lapkričio mėn. ALT suvažiavimo New Yorke priimtą rezoliuciją, pagal kurią ALT Vykdomojo Komitetas buvo įpareigotas remti kiekvieną organizaciją, ne pagal susitelkimą ar spalvą, bet pagal atliktą laisvinimui darbą. Neatsižvelgiant ir kieno rankas ta laisvinimo koncepcija būtų atiduota, reikia laikyti neigiamu rėškiniumi, nes panaikinama konkurencija ir mažinamas veržlumas laisvinimo darbe. Dar daugiau, tai veda į djesinį susisaldymą ir laisvinimo idėją stato klystkeliuose... Ir va, kada patys mūsų krašto okupantai apie Pabaltijo buvusias valstybes pradeda kalbėti kaip apie satelitus ar protektoratus, kada jų viduje poezminiai smūgiai pranašauja artėjantį vulkano išsiveržimą, iš mūsų visų vienybė darosi neįkainojama, ir tiesiog nesuprantama, kaip sveiko lietuvių protas galėjo padiktuoti tokius sprendimus.

Na, betgi istorija kartojasi. Ir va, kaip istorijos bėgyje lietuvių protingumą, beįsiekodama garbės ir lengvo pragyvenimo šaltinio, slopino ir niekino bajorija, taip šiandien betrokšdami vaidinti garbėtroškių bajorų vaidmenį, vaidina laisvinamieji veiksniai, niekindami iševijos išmintį ir neduodami jai pasireikšti. Kai kurių laisvinimo veiksmų pavyzdžiai, dr. V. Kudirkos didingus žodžius: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia", arba "Ir šviesa ir tiesa mūsų žingsnius telydi" vis drąsesniais užsimojimais verčia gatvine fraze. Tikrai, kuo toliau, tuo gražiau.

Na, kaip istorijos bėgyje lietuvių protingumą, beįsiekodama garbės ir lengvo pragyvenimo šaltinio, slopino ir niekino bajorija, taip šiandien betrokšdami vaidinti garbėtroškių bajorų vaidmenį, vaidina laisvinamieji veiksniai, niekindami iševijos išmintį ir neduodami jai pasireikšti. Kai kurių laisvinimo veiksmų pavyzdžiai, dr. V. Kudirkos didingus žodžius: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia", arba "Ir šviesa ir tiesa mūsų žingsnius telydi" vis drąsesniais užsimojimais verčia gatvine fraze. Tikrai, kuo toliau, tuo gražiau.

NAUJAS UŽDAVINYS LAISVINIMO VEIKSNIAMS

NYTimes savo skiltyse patalpinęs bendradarbio p. Sulberger straipsnių seriją. Savo straipsniuose jis rekomenduoja titoizmą, kaip vienintelę priemonę bolševikų fronto susilpninimui. Dėl egzilių ir prieškarinių režimų pareikšė nuomonę, kad jie istorijos laikrodžio neatuks. Ir esą politiniai egzilai negali turėti jokių vilčių, nes jie yra praradę bet kokią ryšį. Savo šiam teigimui paremti, jis ima Graikijos pavyzdį, kur vadais tapo ne tie, kurie laiką praleido Kaire ar Londone, bet politiniai kentejė prieš okupaciją ar koncentracijos stovyklose.

Bendrai, gaunasi įspūdis, kad visa Amerikos užsienių politika krypta Sulzburger samprotavimų linkme. Šitai lyg ir patvirtina Amerikos Prez. Eisenhoweris paskutinėje spaudos konferencijoje.

Savo teigime, kad: "Politika, kuri buvo tinkama prieš šešis mėnesius, nebūtinai turi būti tinkama dabar. Yra būtina, kad ieškotume geresnių, veiksmingesnių būdų išsilaikyti nuolatinio pasaulio judėjimo ritme", pavergtų tautų veiksmams rodyte nurodo jų politikos keistinumą.

Visa Amerikos spauda priekyje su Sulzburger ignoravusi "Pavergtųjų Tautų Kongresą" Strassburge, apie kurį taip teigiamai atsiliepė VLIKO žinių agentūra — "Elta", šitą mintį dar daugiau su stiprina.

INCIDENTAS PARYŽIUJE

Pereitos savaitės "Vienybė" talpina kovą mėn. 11 d. Paryžiuje įvykusio bendruomenės susirinkimo reportažą. Į šį susirinkimą iš Vokietijos, lydimas p. Ed. Turausko, atsilankė ir dr. P. Karvelis, kur padarė trumpą pranešimą apie tarptautinę padėtį ir po to susirinkusius ėmė mokyti vienybės ir patriotizmo. Tu buvo per daug susirinkime dalyvavusiam partizanų Gediminui Žebertavičiui, kuriis paprašė žodžio, tarp kitko, pareiškė: "Čia atvyksta toks tipas — spekuliantas, kaip Karvelis su čia esančiu VLIKO agentu Turausku, kur pradeda mus mokyti patriotizmo ir vienybės... Tu ir (rodydamas į Karvelį ir Turauską), nežinau kaip šautavas atrodė ir čia atėjęs pasakojai mums apie patriotizmą — kada prisiplėšęs pinigų išbėgal. Mes žinome, kas Lietuvą atstovauja, ir tai nėra ir nebuvo VLIKas, o teisėtai paskirti diplomatai. Mums čia kiša krikdemus, lyg jie viską daro. Mes žinome, kad yra visokių tikybų Lietuvoje, bet visi yra lietuviai, o Tamsta čia ateinai ir kalbi, lyg tik vienos tikybos būtų lietuviai. Kokią vienybę čia perši? Tai VLIKO vienybė, kuri tik sėja nesantaiką, o geru kieku krašto okupantai apie Pabaltijo buvusias valstybes pradeda kalbėti kaip apie satelitus ar protektoratus, kada jų viduje poezminiai smūgiai pranašauja artėjantį vulkano išsiveržimą, iš mūsų visų vienybė darosi neįkainojama, ir tiesiog nesuprantama, kaip sveiko lietuvių protas galėjo padiktuoti tokius sprendimus.

Na, kaip istorijos bėgyje lietuvių protingumą, beįsiekodama garbės ir lengvo pragyvenimo šaltinio, slopino ir niekino bajorija, taip šiandien betrokšdami vaidinti garbėtroškių bajorų vaidmenį, vaidina laisvinamieji veiksniai, niekindami iševijos išmintį ir neduodami jai pasireikšti. Kai kurių laisvinimo veiksmų pavyzdžiai, dr. V. Kudirkos didingus žodžius: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia", arba "Ir šviesa ir tiesa mūsų žingsnius telydi" vis drąsesniais užsimojimais verčia gatvine fraze. Tikrai, kuo toliau, tuo gražiau.

Detroito Skautai

PAREMKIME VOKIETIJOS SKAUCIŲ STOVYKLAS

DETROIT, Mich. — Skautų Serijos Vadijos Socialinis skyrius, kaip pernai, taip ir šiemet rūpinasi, kad kuo daugiau sutelktų lėšų Vokietijos skautų stovykloms. — Vokietijos skautės, kurių tėveliai daugiausia iš menkų gaunamų pašalpų gyvena, be mūsų paramos nepajėgūs suruošti savo stovyklų.

Praėjusią vasarą Detroito visuomenė suaukojo 107 dol. 50 ct., kurie ir buvo pasiūti Vokietijos skautų stovykloms. Būti miela, kad ir šiemet ne mažesne, bet dar didesne auka galėtume paremti idealistinį, užjūrio jaunimą. Šios vasaros stovykloms paremti aukas renka: S. Blūdžiuvienė, E. Bulotienė, E. Kutkienė, V. Pauža (Neringa), Z. Buknytė, M. Lekniūtė, V. Tamošiūnas, S. Iljasevičius, R. Bilaitienė, V. Viskanta ir R. Rabašauskienė.

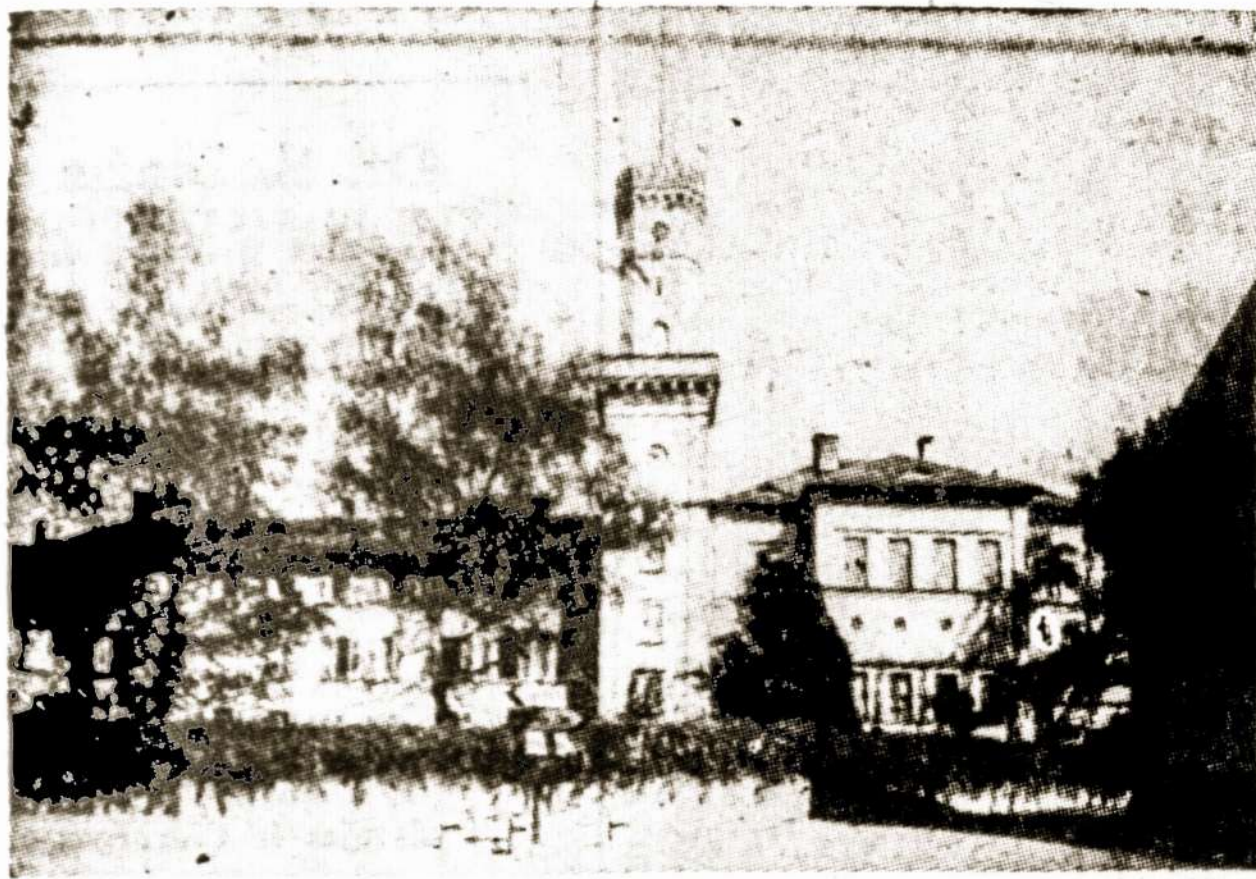
Skautų Vadovybės vardu nuoširdžiai prašau Detroito visuomenę, rinkėjams kreipiantis, savo, nors ir kukliausia auka prisidėti, kad galėtume sudaryti sąlygas visoms užjūrio skautėms stovyklauti.

Ir čia, ir ten vakarais prie lauzų teskamba lietuviška daina, tetrykšta tas pats — jaunatviškas džiaugsmas.

v. s. K. Kodatienė

Skautų Serijos Vadijos Socialinio Skyriaus Vedėja

Vienintelė gimnazija, lietuvių kalba, laisvajame pasaulyje — Vasario 16-ji, Vokietijoje.

Lietuvių SASKRYDIS VAŠINGTONE

Del Tėvynės Laisvės jokia auka nebrangi

BOSTON, Mass., Jonas Kasmauskas, žinomas visuomenininkas, Tautininkų Namų Bostone fondatorius ir ALTS Bostono skyriaus garbės pirmininkas, šiuo metu pirmininkauja komisijai, susidedančiai iš per 30 asmenų, kurios uždavinys: suorganizuoti N. Anglijos lietuvių Vašingtono sąskrydžiui. Šia proga Jonas Kasmauskas buvo užklaustas, kaip jis vertina panašius lietuvių pasirodymus?

— Be galo svarbu turėti kuo daugiau panašių pasirodymų, sulėkimų, — atsakė užklaustasis. — Tuo visu vis prisidedama, ir tai labai aiškiai, prie mūsų tautos iškėlimo, kitų su ją supažindinimo. Mano vaizduotėj tebėra ryškūs atsiminimai iš 1945 metų sąskrydžio. Kiek daug dalyvių atvyko į jį. Kiek daug buvo dėta pastangų, prašant JAV valdžią, kad Lietuvai sudarytų sąlygas būti laisva... Bene, milijonas parašų buvo surinkta po JAV vyriausybės įteiktą peticiją Lietuvos reikalui.

O kai mūsų mielas Antanas Olis suglaustai, bet labai ryškiai, savo kalboje supažindino amerikonus politikus, visuomenininkus su tuometine Lietuvos ir lietuvių tautos padėtimi bei josios pastangomis atgauti laisvę, tai mūsų džiaugsmui nebuvo galo. Ir nūdien negalėčiau atsakyti, kuri auditorijos dalis buvo daugiau suaudrinta taja kalba; amerikoniškoji — gavusi realų vaizdą apie tuometinį JAV draugą, ar lietuviškoji — pagavusi gražią, bet labai ir labai snukiai pasiekiamą progą, supažindinti atsakingus šio krašto vyrus, galima sakyti, su visa tuo draugystės problema...

Arba. Kaip buvo gražu Vašingtone 1953 metais, kai Čiurlionio ansamblio didžiulėj sostinėse Katedroje iškilmingai giedojo "Pulkim ant kelių" ir kitas giesmes... Atrodo, amerikoniškai už kelių mylių visą tai girdėjo ir gerėjosi. Bet tą visą padaryti reikia pa-

sišventėlių ir sumanių organizatorių. Štai: Olis, Biežis, Bačiūnas, Bartkus, Jurkūnas, Lapinskas, Dirmeikis ir daugelis kitų, manau, kad ir naktimis negali užmigti, nes juos slėgia šimtinio sąskrydžio Vašingtone reikalai ir reikaliukai. Juk reikia viską tiksliai numatyti, suorganizuoti, paruošti programas, pasamdyti reikiamas patalpas, prikviešti aukštųjų svečių ir juos tinkamai užimti ir t. t. Todėl mums, ALTS skyriuose, matant Centro Valdybos vežamą darbą ir jo pasėkas, belieka tik pritari ir galimai daugiau prie to vežimo prisidėti. Bendradarbiauti tokiam darbe yra kiek vieno lietuvių pareiga ir garbė! Juk tuo visu judėjimu vis daugiau ir daugiau įrodoma, kad lietuvių esame gyvi, kultūringi ir verti būti laisvais. Visuomet važiuavau ir šiais metais važiuosiu į Vašingtoną!

— Tamsta daug rūpesčių vardina, kurie slėgia ALTS Valdybą, bet apie finansinį momentą kaž kodėl nutylėjai...

— Visi suvažiuosim, sudėsime po vieną kitą šimtą ir turėsime sumokėti visas išlaidas. Vieningai dirbant, viskas galima. Dėl Tėvynės laisvės juk jokia auka nebrangi, — baigė trumpa, bet labai nuoširdų pokalbį gerbiamas vėteranas Jonas Kasmauskas.

NAUJOJI ANGLIJA SPARČIAI RUOŠIASI SĄSKRYDŽIUI

Komisijos nariai pasiskirstę į sekcijas, kurių kiekviena rūpinasi savo darbo sritimi. Komisija yra paskyrusi savo įgaliotinius, kurie veda sąskrydžio informacijos — registracijos punktus šiose vietovėse: Boston, Brockton, Bridgewater, Norwood, Worcester, Lowell, N. H., Dorchester, Roselindale... Organizuojamos ir sąskrydžių ekskursijos automobiliais ir autobusais.

Komisija jau siuntinėja į visas lietuvių gyvenvietes, jos pačios

Okupuotoje Lietuvoje

— Grūdų derlius Lietuvoje 1955 m. buvo daugiau kaip 41/2 karto mažesnis, negu 1939 metais. Išeina, kad visas derlius siekė tik apie 400.000 tonų, nes Lietuvoje 1939 m. derlius, kaip žinoma, siekė — 1.824.510 tonų, 8,6% mažesniame plote. Pagal paruoštą planą 1960 m. esą numatyta derlių padidinti 4,2 karto, kas sudarytų viso apie 1,7 mil. tonų. Taigi, net 1960 m. derlius bus mažesnis 100.000 tonų, nei jis buvo Nepriklausomybės laikais.

— Sąryšyje su numatyta Kaulo hidroelektrinės statyba, sudarinėjami skandinami kolūkiečių ir tarnautojų sąrašai. Numatoma, kad tvenkinys apsems apie 850 da bartinių sodybų. Šioje jūroje esą pasėję ir žemutinė Birštono dalis. Apsemdinti numatytose vietose, esą numatyta iškirsti miškus, kad nekludytų plaukti laivams, ir iškasti durpynus, kad išklė paviršių neužkištų turbinų.

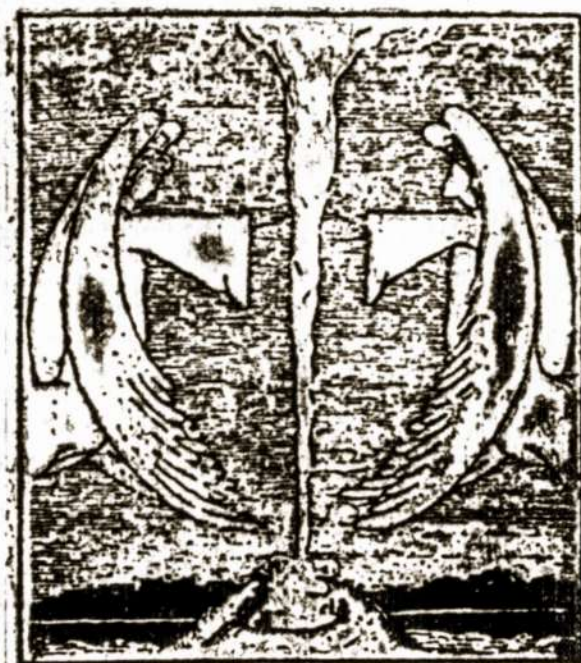
— Vilniaus pedagoginį institutą baigiančiųjų studentų dauguma, pagal maskvinės Aukštojo mokslo ministerijos įsakymą Nr. 1227, dėl mokytojų trūkumo, turi užimti septynmetėse kaimo mokyklose mokytojų vietas, kaip tuo tarpu vidurinėse mokyklose yra daug mokytojų instituto nelankusių. Taip pat ir pačioje Švietimo ministerijoje yra daug mažamokslų. Dėl šios priežasties studentų tarpe kilo nepasitenkinimas, bet jų nenoras oficialiai smerkiamas.

— Lietuvoje šiemet trūksta vasaruojaus sėklų. Jos yra gabenamos

iš Ukrainos ir Moldavijos. Dėja, neaklimatizuotos. Už sėklas atsi-lyginama miško medžiaga.

— Darbadienių minimumas kolūkiuose nustatytas sekanciai: vyrams — 225 dienos, bevaikėms moterims — 170 ir moterims, turinčioms iki 8 metų vaikus — 100 darbo dienų per metus. Jei nors vienas šeimos narys neatliks nustatyto darbo minimumo kolūkyje, tai paliktoji jo naudojimui žemės ūkio norma 0,6 ha, bus sumažinama iki 0,3 ha, o jei iš šeimos tik vienas asmuo atliks nustatytą darbo minimumą, tai paliktoji norma bus sumažinta iki 0,2 ha, ir kas visai nedirbs kolūkyje, iš to žemės norma bus visai atimta.

— 1953 m. Lietuvoje buvo vedama stipri propaganda bulves so dinti kvadratinio — lizdiniu būdu. Tačiau, kaip paaiškėjo iš diskusijų 20 rajonų kolūkių pirmininkų suvažiavime Kaune, naujasis bulvių sodinimo būdas jau užmirštas.

JONO RIMAŠAUSKO

Sovietinis genocidas Lietuvoje

Tai pirmosios bolševikų okupacijos Lietuvoje dokumentacija. Daugiau kaip 500 psl. knygoje įvardinama per 5000 asmenų ir pateikiama arti 200 dokumentų ir dokumentinių foto nuotraukų. — Tai genocido Lietuvoje enciklopedija. Knygai specialų įvadą parašė Leonardas Šimutis. Leidžia Lietuvių buv. Politinių Kalinių Sąjunga Čikagoje. Paprasta prenumerata 5 dol., garbės — 10 dol. ir daugiau. Užsakymus ir pinigų siųskite: L b P K S-gos Čikagoje izdininkui:

JUOZAS ŽIČKUS

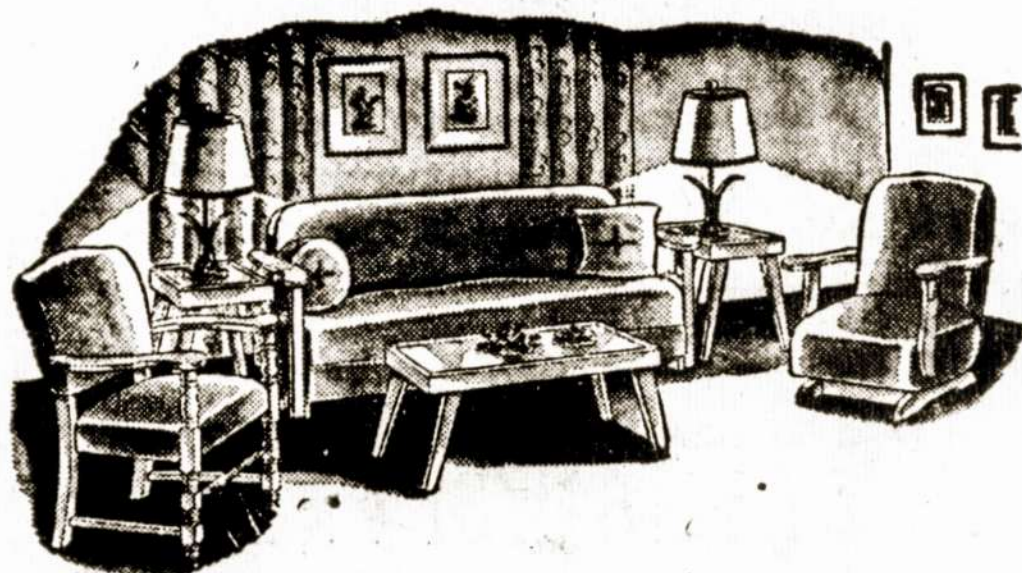
6357 So. Albany Ave.,
Chicago 29, Ill.

Lietuvių Enciklopedijos Leidykloje spausdintus didžiulius plakatus, kuriais kviečiama visa N. Angli-lytuvių į Vašingtono sąskrydį.

Komisija pasigamino juostą radijofonams. Ją ga gyvu žodžiu bent trijų lietuviškųjų radijo valandėlių metu bus informuojami Naj-Anglijos lietuviai apie sąskrydį ir kviečiami jame dalyvauti bei jį remti.

1956 m. birželio mėn. 16 — 17 dienomis minimos komisijos gen. sekretorius ir viso darbo derintojas — Ignas Vilėniškis.

ĮVAIRŪS PATAISYMAI IR DAŽYMAS
NAUJŲ NAMŲ STATYBA
LIUDAS TAUJENIS
6828 S. Maplewood Ave.
Tel.: HE. 4-5848

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiau šių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje
ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1 St.). Tel.: SEeley 3-4711
Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SAŽINGAS PATAIRAVIMAS —
NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU
IRANKIAI KAIK PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JOSŲ PER-
KRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIORINTI

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel.: WALbrook 5-9209

Didelis pasirinkimas įvairių vie-
tos ir užsienio firmų

LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ

Sąžiningas taisymas už žemas
kainas.

Mes rekomenduojame "ELGIN"
laikrodžius.

A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,

YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

Only watch with
DURAPOWER
MAINSRING®

Pasakose apskatinėjama ir dainose apdainuota Karcama ružava--Meister Brau Tavern

Dabar randasi ne Krekenavoje, bet Brighton Parke,
2532 West 47 Street. — Kviečia atsilankyti —

Sav. O. A. JOMANTAI Tel.: VL 7-2429.

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretu-
ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mė-gėjų darbus.
Aprūpina gera filmine medžiaga.

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir ne
brangus

PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicago kolonijoje
gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera aprauda.

Antanas Vilmas

3415 So. Lituanica Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1882.

27 metai patyrimo siuvime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau
pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plaunu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuomėju pasiskaityti knygas.

MARTYNAS VIDRA,

3218 W. 38 St., Chicago, Ill. Telef.: YArD 7-6035

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

yra galimas tada, kai prekių užpirkimas vykdomas pagal tam tikrą
planą. Tokį planą žino ir sėkmingai praktikuoja

LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ

JOSEPH DRY GOODS STORE

3218 So. HALSTED ST.

DIDELIS PASIRINKIMAS VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams
drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir viso

PIGLIAU, NEGU KUR KITUR.

AUTO TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai,
transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos,
baterijos ir automobiliams dalys.
1934 W. 59th Street Tel.: GRovehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

AUTOMOBILIŲ TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS

Sinclair gazolinas

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. —
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.

A. STANEVIČIUS

Garažo tel.: REpublic 7-9842. Namų: WALbrook 5-5934

2641 West 71 Street

LIQDĖSIO VALANDŲJ

MAŽEIKĀ & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime
kopyčia arčiau Jūsų namų.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Moderniškiausi baldai, televizijos aparatai, orui
vėsinti įrenginiai, skalbiamos mašinos, šaldytuvai,
radio aparatai, kilimai, spyruokliai, matracai ir visa,
kas tik reikalinga namų įrengimams.

Lengvi išsimokėjimai, sekmadieniais jokių
taksų.

FURNITURE CENTER, INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3224 — 26 — 28 So. HALSTED ST.

Telefonas: Victory 2-4226.

Įmonė atidaryta: Pirm., Ktv. 9—9:30.

Kitomis dienomis 9—6. Sekmad. 10—5 val.

KĄ JIE DIRBA

GERB. SKAITYTOJAI,

Dėl laiko stokos, administracija ne visada gali laiku pranešti Tamstoms apie prenumeratos pabaigą. Prie šio arba artimiausio numerio Jūsų adreso pažymėta data, reiškia prenumeratos pabaigą arba siuntinėjimo pradžią susipažinimui.

Norėdami sutaupyti laiką ir sumažinti "L.L." išlaidas, labai prašome Tamstas artimu laiku prenumeratas pratęsti be atskiro pranešimo. Ta proga prašome prisiųsti besidomujančių "L.L." adresų, kad galėtume pasiųsti susipažinimui. Nuosirdūs Tamstoms linkėjimai.

Administracija

MOTINOS

DIENOS MINĖJIMAS,

kurį suruošė Moksleivių Tautinis Ansambliis, įvyko gegužės mėn 6 d. Lietuvių Auditorijoje. Programoje buvo tautiniai šokiai, deklamacijos ir choro dainos. Ypač patiko "Pajurio daina", kurią teko kartoti. Geras išpildymas parodė, kiek darbo buvo įdėta, iki mažieji tokį grožį pasiekė.

Julius Kuzas,

mėsos ir mėsos gaminių paskirstytojas bei pristatinėtojas pasiekė pirmąją vietą tarp Čikagos lietuvių šioje prekybos srityje, nes krautuvis ir valgyklas, kurios savo klientus aptarnauja p. Kuzo mėsa ir mėsos gaminiais — priekaištų neturi.

Be to, p. p. Kuzai aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje ir tą veiklą pagal išgalės, remia.

Aleksandras Kumskis,

pirminiuose rinkimuose yra išrinktas į Čikagos Sanitary District patikėtinius.

Jonas F. Kimbarkas,

respublikonų sąrašą perrinktas Cicero m. asesorium. Linkėtina, kad Cicero lietuviai per sekančius rinkimus J. F. Kimbarką išrinktų miesto burmistru.

Juozas Spaitis,

prekybininkas ir pramonininkas, pirminiuose rinkimuose yra išrinktas respublikonų kandidatų į JAV kongresą.

J. Spaitis aktyviai dalyvauja lietuviškajame gyvenime ir stengiasi jį apsaugoti nuo žalingų įtakų.

"BUS AUDRA" ČIKAGOJE

Taiki, kultūringa ir žydinti Nepriklausoma Lietuva ir, lyg Deivė skaisči, stovėjusi kitų tautų tarpe, 1940 m. iš rytų raudonųjų tironų bolševikų, su parengtais tankais, patrankomis ir bombonešiais, iš pasalų buvo užpulta ir pavergta.

Lietuvių tauta, nežinodama tautinio maro žiaurystės, prieš keliolikos milijonų bolševikų armijos jėgą, nepasipriešino ginklų. Tačiau, padedant raudonajai armijai ir vietiniams komunistams, Stalino patikėtiniai sadistai NKVD pradėjo masinį lietuvių tautos naikinimo darbą.

Kaip ir kokiais metodais tie žiaurūs ir kruvini uždaviniai buvo vykdomi, Čikagos ir apylinkių lietuvių galės pamatyti gegužės 26 dieną Lietuvių Auditorijoje — Šaulių Klubu Vaidybos Būrelio suvaizdintame veikalė "Bus Audra".

Be to, tame pačiame veikalė bus parodyta iš antrojo bolševikmečio Lietuvos partizanų kovos su burliokais NKVD-tais ir vietiniais komunistais.

Veikalas "Bus Audra" niekur dar nevaizdintas, todėl visiems lietuviams, ypatingai jaunimui, bus ne tik įdomu, bet ir labai naudinga pamatyti.

Vincas Ramutis

UNIQUE LONGE-NIGHT CLUB

VALERIJA VALTEKŪNAS, INC.

1522 W. 51 Str.

HAVAJŲ SALIONAS

Su gyvąja Havajų muzika ir šokiais.

Jauki ir mistiška nuotaika vie nišoms sieloms!

L. A. S. ČIKAGOS NARIŲ SUSIRINKIMAS

įvyksta 1956 m. gegužės mėn. 13 dieną Lietuvių Auditorijos šiaurinėje salėje, 3137 So. Halsted Str.

Prieš susirinkimą bus rodoma pereinčių metų gegužinės spalvotoji filma.

Visi nariai kviečiami atsilankyti su šeimomis ir pažįstamais. Pradžią 3 val. po pietų.

VYTAUTAS DARGIS

Gdytojas ir Chirurgas

Priėmimo valandos: pirm., treč., penkt. — nuo 9 iki 12 d. n. Antr. ir ketvirtad. — nuo 5 iki 9 val. p. p.

KILDARE CLINIC
5115 So. Kildare Ave.

Tel.: RE 5-5600.
Namų tel.: LUdlow 5-5600.

Kun. A. Keleris

Šiomis dienomis jis iš Vokietijos vyksta į Angliją, kur apvažinėsis visais lietuvių evangelikų kolonijomis. Kun. A. Keleris savo religines keliones panaudoja ir lietuvių stiprinti evangelikų tarpe.

F. Šlenteris

Vokietijos Bendruomenės Tarybos narys ir Kontrolės Komisijos pirmininkas, birželio mėn. laikinai vyksta į JAV, kur aplankys nemažą lietuvių evangelikų bendruomenių.

V. Sutkus

Vokietijos Bendruomenės, kuopų ir savanorių veikėjas, persikėlė iš Miesaus į Kaiserslautern kuopą. Jis aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje.

S. Vadopolas

Kurį laiką buvo susirgęs, dabar jo sveikata pasitaisė ir dirba Kaiserslautern kuopoje.

Aleksandras Šukys

Išrinktas Stuttgarto lietuvių apylinkės pirmininku. Tai energingas bendruomenės veikėjas, kuris dirba ir Vargo mokykloje kaip vedėjas ir mokytojas. Lietuviybė jam labiausiai rūpi.

J. A. Gytis

Neseniai dalyvavo ABN Centrinio Komiteto posėdyje. Jis ten nušvietė apie bolševikų kęslus Baltijos kraštuose ir pareiškė, kad lietuviai niekad nepripažins jokių satelitinių Baltijos valstybių "suverenitetų". Pasiūlė šiuo reikaliu paskelbti ABN pareiškimą. Pasiūlymas buvo priimtas ir pavesta, susitarus su kitais Baltijos atstovais, ANB tai paruošti. Artimoje ateityje nutarta suruošti Miunchene paskaitą apie Baltijos kraštų kovą dėl laisvės, kurią laikyti pavesta J. A. Gytui.

IŠNUOMUOJAMA,

o taip pat gali būti ir

PARDUODAMA

V I L A

Beverly Shores, Indiana.

Teirautis: darbo dienomis nuo 6—10 val. p. p.
911 W. 32 Str., Chicago.
Telef.: YArds 7-8276.

PARDUODAMA

Western Ave. ir 34 Pl. rajone medinis namas dviejų butų po 6 kambarius, apšildomas dujomis, gerame stovyje. Puikus kambarių įrengimas, kabinetinės virtuvės, grindys išklotos gumos linoleumu. Kaina 10.000 dolerių. — Teirautis telefonu: FRontier 6-1967. Klausiti Mrs. Szum.

PAVASARIS ŽIEDAIS PASIPUOŠĘS ČIA PAT.

ČIA PAT IR PIRMOJI PAVASARINĖ

"LAISVOSIOS LIETUVOS" GEGUŽINĖ

TODĖL ŪKANOTĄ ŽIEMĄ IR ILGĄ PAVASARĮ RŪGĘ

NAMUOSE, ATSIKVPĖKIME ŠVIEŽIU ORU IR

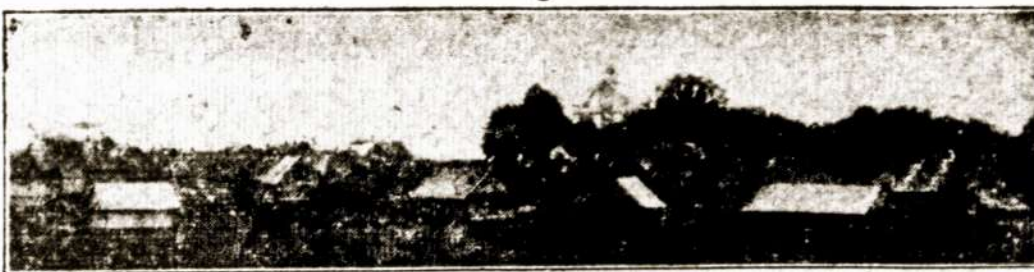
1956 M GEGUŽĖS MĖN. 20 D.

VYKIME Į

BUČIO DARŽĄ, WILLOW SPRINGS, ILL.

"LAISVOJI LIETUVA" KVIEČIA VISUS

PRADŽIA — 1 VAL. PO PIETŲ

VLADAS VAITEKŪNAS

DAŽYTOJAS — DEKORATORIUS

Dažome naujus ir senus namus iš oro ir iš vidaus.

Be to, dažome bažnyčias, sales, restoranus ir kt.

Turime visas apraudas. Skambinti: Bishop 7-4035.

Adr.: 1522 W. 51 Str., Chicago 9, Illinois.

WALTER KLASH'S
Town of LAKE UTILITIES
EASY TERMS TV SERVICE
FURNITURE • CARPETING • APPLIANCES • TELEVISION
1800-02 W. 47th St. (Corner of Wood) Phone LA 3-7771, 2, 3, 4

Ben Star
QUALITY FASHIONS
Chicago's Smartest Styles for Men and Women
4630-32 S. ASHLAND AVE. 3 YARDS 7-3900
Open Mon. & Thurs. Noon 'til 9 P.M. Other days 9:30 to 5:30
KREIPKITESE PASIETUVIŲ PARDAVĖJA
JONA KANI
IR BŪSITE MANDAGIAIAPTARNAUTI
GINTOJE KALBOJE

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintos kainos.

Agentams ir brokeliams aukščiausi komisai.
AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS.
Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%.
Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, uželkite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY
5900 S. Ashland Ave., Chicago 36, ILL. Tel.: WALbrook 5-5671

Lietuvišką ruginę duoną, pyragus, pyragaičius, sausainius šviežius kas dieną kitokių delikatesus Jūs pirkite lietuviškoje

BRUNO KEPYKLOJE

3339 Lituania Ave, Telef.: CLifside 4-6376

Reikalaukite savo krautuvinių šios kepyklos gaminių. — Lai tik paskambina savininkui Broniui Macianskui ir bus pristatyta. Ši kepykla prieš pradėdama gaminti produktus, visuomet tariasi su sveikatos specialistais, taip, kad neveltui yra sakoma:

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aguona

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: PROspect 8-1717
Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACM
Tel.: RE 7-7868

Tel: ofiso AR 6-0161

rez. GR 2-9203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS

Gdytojas ir Chirurgas

2336 W. Chicago Ave.,
Chicago 22, ILL.

Val: 1—3:30, 6—9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.;
11 val. ryto — 2 val. p. p. šeštad.
Tik susitarus trečiadieniais.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.

Jėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12,
nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.
Išskiriant trečiadienius
ir sekmadienius.
Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.
Telefonas:

ofiso LAfaet 3-4944
namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street
Tel.: Virginia 9080 ir 908L
Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko Pr. Šimkaus.

P. ir J. JOKUBKOS

TV, DEIMANTAI
IR LAIKRODŽIAI

Pardavimas ir taisymas
4102 Archer Ave., at Mozart
Chicago 32, ILL. — Tel. LA 3-8617

LIETUVIŠKOJE KRAUTUVĖJE

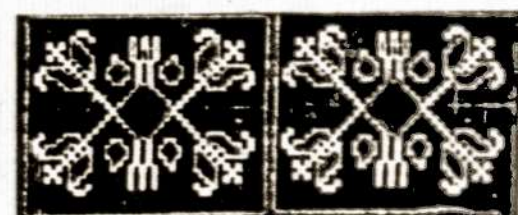
"D A N A"

yra didelis pasirinkimas gintaro gaminių, lietuviškų audinių, medžio ir odos dirbinių, vaikams ir moterims drabužių.

Savin. A. ir D. PAREIGIAI

Telef.: TO 3-6591

1445 South 49 Ave., Ciceroje

NAUJA MAISTO PRODUKTŲ KRAUTUVĖ

649 West 119 St.

Sav. Juozas Bešonis
WA 8-2009 ir FR 6-6336.

Pristato į namus, taip pat po būviamis ir parengimams maisto ir mėsos gaminius.

Pavasarių, vasarinių, sportinių, darbinų ir išvežinių drabužių — didelis pasirinkimas, pas

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, ILL.
Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ilgesniam išimokėjimui be nuosimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Krautuvė atdara: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak., kitomis dienomis iki 6 v. v. k. Sekmadieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbame lietuviškai.

